

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaifjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškova ul. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

»Admiral Graf Spee« pripravljen, da vsak čas zapusti luko Montevideo — Angleške vojne ladje na preži — Na pomoč so poklicane tudi nemške podmornice — Nemčija je po sodbi francoskih strokovnjakov izgubila že 40% svojih velikih vojnih ladij

Montevideo, 16. dec. s. (Havas) Nemška žepna oklopnica »Admiral Graf Spee« je od večeraj 12.30 lokalnega časa (17. srednjeevropskega časa) neprestano pripravljena na odhod.

Montevideo, 16. dec. s. (Associated Press) Urugvajska vlada je imela večeraj ponovno sejo in j ena podlagi poročila mornariške komisije dokončno določila nemški križarki »Admiral Graf Spee« rok, do katerega mora zapustiti Montevideo.

Ni pa še jasno, kdaj ta rok poteče. »United Press« poroča, da je stavljen rok za odhod ladij do 18. lokalnega časa jutri v nedeljo (4 in pol ure več po srednjeevropskem času). Druga poročila pa navajajo, da poteče rok že ob 17. oziroma 15.40 lokalnega časa, ali celo šele v ponedeljek zjutraj.

Vsekakor pa je rok stavljen in če ladija do tedaj ne odplove, ostane v smislu mednarodnih zakonov, do konca vojne internirana.

Angleška vlada je preko svojega poslanika zahtevala, da urugvajska vlada določi rok čim prej, ter je naglasila, da je križarka »Admiral Graf Spee« vsekakor sposobna za plovo, ker je tudi v luko prišla z lastno močjo.

Po nekaterih poročilih se »Admiral Graf Spee« pripravlja že na odhod. Tako angleške vojne ladje, kakor nemška križarka so poklicane nove edince na pomoč. Potujejo vesli, da prihajajo proti Montevideu francoske oklopnice »Dunkerque« (26.500 ton) ter angleška oklopnica »Renown« in matična ladija za letala »Arc Royal«. »Admiral Graf Spee« pa je baje poklical na pomoč več nemških podmornic. Vse kaže, da bo prišlo na reki La Plata morda v najkrajšem času do velike pomorske bitke, ker se bodo Nemci pač težko odločili, da eno svojih najmodernejših in najdražjih vojnih ladij prepustijo za ves čas vojne v internaciji.

Buenos Aires, 16. dec. AA. (Reuter) Urugvajska vlada je dala dovoljenje, da »Admiral Graf Spee« lahko ostane v luki Montevideo 72 ur. Po poteku tega roka bo ladija zaplenjena, posadka pa internirana.

New York, 16. dec. AA. (Reuter) Po vestih iz Montevidea je urugvajska vlada dovolila nemški žepni križarki »Admiral Graf v. Spee« ostati v luki 72 ur samo zato, da se ladija popravi, da bo lahko plula, popravljajo orojna pa se ni dovolilo. V toku noči so vkrcali na ladijo oksigenske tanke, ki so potrebni za popravila. Na ladijo so prepeljali tudi večje število železnih težkih plošč. Popravilo nemške ladije je zelo težko, kajti dve ladjedelnici pripadajo angleškim državljanom, tretja pa nekemu Urugvajcu francoskega rodu.

London, 16. dec. AA. (Reuter) »Times« pravijo v svojem dopisu iz Montevidea, da je nemška žepna vojna križarka »Admiral Graf v. Spee« odgovorna za vse izgube Anglije in nevtralnih držav v j žnem delu Atlantika. Na osnovi tega je jasno, da urugvajske oblasti niso mogle dati nemski ladiji rok do ponedeljka.

Poveljnik nemške križarke

Berlin, 16. decembra. AA. (DNB) Poveljnik ladije »Admiral Graf Spee«, mornariški kapitan Hans Langsdorf je star 45 let. Leta 1912 je vstopil kot pomorski kadet v tedanjo cesarsko mornarico. Med svetovno vojno se je kot pomorski poročnik na linjski ladiji »Grosser Kurfürst« udeležil bitke pri Skagerraku. Zadnji dve leti svetovne vojne je preživel kot poveljnik brodogradilniških ladij in lovcev m.m. V tem svojstvu je služil tudi po svetovni vojni. Langsdorf je bil večkrat dodeljen

tudi posameznim mornariškim štabom. V oktobru 1939 je prevzel poveljstvo na oklopnici »Admiral Graf v. Spee«.

Pogreb nemških mornarjev

Montevideo, 16. dec. AA. (Havas) Pogrebu padlih mornarjev z nemške žepne vojne ladije »Admiral Graf v. Spee« so prisostvovali med drugim italijanski poslanik Berladirici, osebe nemškega poslanstva in poveljnik urugvajske mornarice. Pogrebu je prisostvoval tudi odposlanec predsednika republike Baldomira.

Nemške izgube

Pariz, 16. dec. s. (Havas) Po pomorski bitki v južnoameriških vodah bodo morali mornariški strokovnjaki najbrže izpremeniti mnenje o nemških žepnih oklopnih. Doslej je prevladovalo v strokovnih krogih mnenje, da so tem po tonaji sicer majhnim, toda izvrstno oboroženim oklopnim kos samo angleški dreadnoughti ali pa francoske oklopnice tipa »Dunkerque« s 26.000 tonami. V zadnji bitki pa so nemško žepno oklopnico »Admiral Graf Spee« obviadle tri razmeroma majhne edince angleške mornarice.

Ob začetku vojne je razpolagala Nemčija skupno s 5 pomembnejšimi vojnimi ladjami s skupno tonajo 82.000 ton. Sta to dve oklopnici po 26.000 ton in 3 tako zvezne žepne oklopnice vsake z nekaj nad 10.000 tonami. Ker je angleško letalstvo ob priliki bombnega napada na Wilhelms-haven kmalu po izbruhu vojne težko poškodovalo eno izmed obeh velikih oklopnih in je sedaj tudi »Admiral Graf Spee« praktično izgubljen, je Nemčija izgubila prav za prav že 40 odstotkov svojih velikih vojnih ladij.

Kapitan nemške križarke o bitki

Montevideo, 16. decembra. s. (Associated Press) Kapitan »Admiral Graf Spee« Langsdorf je dal dopisnikom ameriških listov poročilo o pomorski bitki z angleškimi ladjami, v katerem se z največjim priznanjem izraža tudi o vojni spretnosti angleških ladij.

Kapitan pravi, da je prvi opazil angleško križarko »Exeter« v sredo ob 6. zjutraj. Malo pozneje sta se pričeli približevati manjši križarki »Ajax« in »Achilles«. Manevrirali sta tako, da sta spravili »Admirala Graf Spee« med svojo pozicijo in obalo. Nemški oklopnici je bilo tako nemogoče oditi na odprto morje. Kapitan je opazil »nevarenost« ter je sklenil, da koncentrično napad proti križarki »Exeter«, preden se ostali angleški križarki dovolj približata. Križarka »Exeter« je bila kmalu poškodovana, vendar sta medtem »Ajax« in »Achilles« izstrelili več salv ter nemško oklopnico poškodovali. Zlasti pri kontrolnem stolu. Glavne žrtve so bile na ladiji ravno na tem mestu. Nato je poskušal kapitan, da bi se mu posrečilo ločiti angleške vojne ladje ter se spoprijeti s posameznimi izmed njih. Vsi manevri pa so bili zaman.

Poveljnik angleške brodogradnje je s križarko »Exeter« ukazal križarkama »Achilles« in »Ajax«, da se nemški vojni ladiji čim bolj približata. Obe sta s tem podvezli večji riziko, nego ga je mogoče pričakovati v najbolj ogorčeni bitki, ter sta uspešno izvršili svojo nalogo in pristili nemško oklopnico k umiku. Nato je angleška križarka »Exeter« zaprla nemški oklopnici odhod proti severu, »Ajax« in »Achilles« pa sta nadaljevala zasledovanje.

denar po sklepu predsednika Roosevelta lahko finski vladi na razpolago.

Holandski prispevki

Amsterdam, 16. decembra. AA. (Stefani) Nizozemski Rdeči križ je sklenil sodelovati pri zbiranju prispevkov za finski Rdeči križ. Neki industrijalec z Rotterdamu je prispeval za finski Rdeči križ 200.000 goldinarjev (okoli 5 milijonov dinarjev).

Ameriška prepoved

Washington, 16. dec. s. (Reuter) Ameriška vlada je obveljala vse tovarne orožja, da se moralna prepoved izvoza v sovjetsko Rusijo, ki jo je proglasil predsednik Roosevelt, nanaša tudi na ves material, ki je lahko bistvene važnosti za gradnjo letal.

78 letni švedski prostovoljec

Stockholm, 16. dec. z. Med prostovoljci, ki so se na Švedskem prijavili v finsko vojsko, je tudi 78-letni Swinhufwud, eden najbolj znanih švedskih strelcev. Prijavil se je med prvimi in se že bori v vrstah švedske prostovoljske legije na Finskem.

Taisto Macki odpotoval v Ameriko

Stockholm, 16. dec. k. Finski sportnik Taisto Macki, ki velja za najhitrejšega človeka na svetu, svetovni rekord v teku na 5 in 10 km, je odpotoval v Ameriko, kjer bo propagiral med ameriškim sportniki za finsko stvar. Macki, ki je bil mobiliziran, bo opravljal v Ameriki funkcijo sportnega poslanika. Ko je l. 1924. Amerika odklonila posojilo Finski, je finska vlada poslala v Ameriko Nurmija, ki je ko svetovni rekord v teku užival v Ameriki veliko popularnost ter je s tem dosegel, da se je Amerika omeščala in dala Finski posojilo.

Nove žrtve min

London, 16. dec. s. (Reuter) Včeraj so bile v bližini angleške obale potopljene, oziroma težko poškodovane tri angleške ladje, ki so zadele na mine. S petrolejske ladje »Inverley« (8900 ton) je bilo rešenih samo 7 moških posadke. Petrolejsko ladjo »Atol Templar« (8939 ton) so z vlačilci še potegnili na obalo, preden se je mogla potopiti. Dva člana posadke pogrebajo. Z ribiške ladje »James Ludhock« pogrebajo dva oficirja in 15 članov posadke.

Ob škotski obali je zadel na mine neka norveška ladija, ob ustju Temze pa neka švedska ladija. Obe sta se potopili.

London, 16. dec. s. (Reuter) Angleška vojna ladija je zajela 5000-tonsko nemško petrolejsko ladjo »Düiseldorf«, ki je v sredo zapustila luko Valparaiso v Čileju. Nemška posadka je »včeraj« skušala ladijo potopiti, kar pa je angleška vojna ladija preprečila ter postavila na ladijo angleške posadke.

Finsko sporočilo Molotovu po radiu

Zunanji minister Tanner je snoči v ruskem jeziku vprašal Moskvo, če je pripravljena nadaljevati pogajanja. Sovjeti izjavljajo, da njegovega govora niso slišali

Helsinki, 16. dec. AA. (Reuter) Snoči je govoril po radiu v ruskem jeziku zunanji minister Tanner in sporočil Molotovu, da je Finska pripravljena nadaljevati pogajanja za mirno rešitev vseh sporov. Tanner je med drugim vprašal Molotova: Ali ste pripravljeni nadaljevati pogajanja? Prosim vas, da odgovorite po našem posredniku. Pred nekaj tedni sva s Paasikivijem vodila pogajanja z vami in s Stalinom. Ta pogajanja so se nanašala na zahteve sovjetske Rusije, da se izroči finski ozemlje njej. Mi smo bili pripravljeni, da kar največje popustimo, čeprav zato ni bilo zakonitega opravičila. V teh pogajanjih se nam ni posrečilo najti skupne podlage, čeprav smo izrazili upanje, da bi se pogajanja mogla končati z zadovoljivim sporazumom. Pogajanja so bila prekinjena. Odgovorna je za to sovjetska Rusija. Vi ste zavrnili ponudbo USA za posredovanje, kakor tudi predloge švedske vlade. Vaše zadnje delo je zavrnitev predlogov skupščine Društva narodov, naj se ustavi vojna sovražnosti in ste z njo nadaljevali. Gluhi ste bili za ta predlog in ste podirli vse mostove. Zdaj se, da so vaši cilji, da zasledite vse Finske in da obnovite stare ceste meje. Če so to vaši cilji, potem veste, da se bo Finska borila do zadnjega moža. Finski narod ne bo dovolil, da bi izgubil neodvisnost in svobodo, ter da bi padel pod tuje suženjstvo.

Ta Tannerjeva izjava je bila po radiu sporočena tudi v finskem in švedskem jeziku.

Moskva, 16. dec. s. (Reuter) Finski zunanji minister je svoj apel na sovjetskega zunanjega ministra Molotova naslovil s: Snoči po radiu preko valovne dolžine ene moskovskih postaj, kar je sicer v nasprotju z mednarodnimi določili za radijsko oddajo. Sovjetski uradni krogi izjavljajo, da Tannerjev govor sploh niso slišali in da jim o njegovem apelu za mirno pogajanja ni ničesar znanega.

Helsinki, 15. dec. AA. (Reuter) Govor, ki ga je imel predsednik finske vlade Tanner po radiu v ruščini, so motile sovjetske radiopostaje, ter je zelo slabo slišal.

Moskva, 16. dec. s. (Reuter) Po informacijah iz diplomatskih krogov ni pričakovati, da bi Molotov na radijski apel finskega zunanjega ministra Tannerja sploh odgovoril, ker kakor znano, sovjetska vlada finske vlade v Helsinkih sploh ne priznava.

Novi vpoklici na Finskem

Finci so zopet zavzeli Suomosalmi — Sovjeti ne morejo prodreti do Botniškega zaliva — Sovjetske baterije streljajo na lastno pehoto

Helsinki, 16. dec. s. (Reuter) Finska vlada je poklicala pod orožje še zadnje kontingente rezervistov, ki doslej še niso bili mobilizirani. Sedaj bodo pod orožjem vsi oficirji do 60. leta in vojniki do 40. leta starosti.

Finci poročajo, da so zopet zavzeli važno mesto Suomosalmi v Kareliji. Čeprav so sovjetske čete tako po številu kakor po tankih in topništvu v veliki premoči, se jim prodor proti Botniškemu zalivu očitno ne bo tako hitro posrečil.

Finska vojna poročila

Helsinki, 16. dec. AA. (Reuter) Vrhovno poveljstvo finskih čet je izdalo snoči naslednje poročilo: Danes je sovražnik s pomočjo težkega topništva poskušal izvesti nekaj napadov na raznih odsekih bojišča na Karelijski ozini. Pri teh napadih je sovražnik na nekaj mestih uporabljal tudi tanke. Na bojišču pri Patikulari in Punnusjoki je bilo izvedenih nekaj zaporednih sovražnih napadov, a so bili vsi odbiti.

Pri tej priliki je bilo uničenih nekaj sovražnih tankov. Na vzhodnem bojišču so sovjetske čete med Lajmalo in Ladoškim jezerom nekajkrat napadle naše postojanke in jih je pri tem podpirala težka artiljerija, a so bili tudi ti vsi napadi odbiti. Zaplenjenih je bilo nekaj tankov in ostalega vojnega materiala. Na bojišču pri Tolvajaeriju naše čete še dalje napredujejo. V bojih, ki so divjali danes na tem odseku, je padlo v naše roke 15 sovražnih tankov. Na odseku Suomussalmi se je našim četam po štiridnevem boju posrečilo presekati sovražnikovo pot od cerkve v Suomussalmiju proti sovjetski meji. Finci so pri Petengli štiri kilometre od norveške meje zgradili utrdbe in so izjavili, da jih bodo branili do zadnjega moža.

Sovjetska poročila

Moskva, 16. dec. (Reuter) Snočnje sovjetsko vojno poročilo navaja, da so sovjetske čete v Kareliji sedaj približno 130 km zapadno od državne meje. Na severu

javljajo uradno, da so sovjetske čete zavzele rudniško mesto Salmijarvi. Poročilo pravi, da so sovjetske čete tudi na južnem bojišču nekoliko napredovale.

Finski protinapad

Helsinki, 16. dec. AA. (Stefani) V pokrajini Kuolajervi so Finci prešli v protinapad ter se jim je posrečilo prekiniti telefonske zveze med sovjetskimi topništvom in opazovalci, tako da sovjetske baterije streljajo na lastno pehoto, ki so jo že decimirale.

Angleški vojni material za Finsko

London, 16. dec. AA. (Reuter) S pristojnega mesta poročajo, da bo Finska naročila v Angliji one zaloge v angleških vojnih skladiščih, ki so odveč, razen drugega 60.000 protiplovnih mask in 20 letal. Finska vlada bo nabavila znatne količine vojnega materiala pri raznih britanskih podjetjih, da bi zadostila najvažnejšim potrebam Finske. Nekatero vojno blago je bilo Finski že poslano in to po varni poti čez Norveško in Švedsko.

Finska taktika

Helsinki, 16. dec. i. Finsko vojno poveljstvo izjavlja, da še ni mogoče potrditi vesti o novi ofenzivi sovjetskih čet na skrajnem severu. Podrobnosti o bitkah, ki so se bile zadnje dni na Karelijski ozini, za finski položaj niso neugodne.

Finske čete so tako na ozini, kakor tudi v vzhodni Kareliji poslužejo nove taktike v napadu na sovražnika, ki jim je zelo olajšana zaradi gozdnega terena, na katerem se vodijo vojaške operacije. Finske patrulje se po drevmih zakrite pri bližajo na tim krajšo oddaljenost do sovjetske vojske ter ostanejo med drevjem skrite do večera. Zvečer ko sovjetske čete zakurijo taborske ognje, prično Finci, ki imajo sedaj pred seboj dobro viden cilj, streljati iz svojih skrivališč. Ta način boja prinaša sovjetskim četam zelo velike izgube.

Pomoč ameriškega Rdečega križa

Washington, 16. decembra. i. Ameriški Rdeči križ je zbral 250.000 dolarjev za Finsko in dal 100.000 dolarjev finskemu Rdečemu križu takoj na razpolago. Včeraj je obiskal ameriškega finančnega ministra Morgenthauna finski poslanik v Washingtonu in mu izročil ček za 294.000 dolarjev, s katerim je Finska zopet plačala zapadli obrok ameriškega posojila. Finančni minister je na to izjavil, da je ta

Iz notranje politike

HRVATSKA IN SRBSKA NARODNA FRONTA

Pod tem naslovom proučuje pravkar izšla številka »Narodnega lista« daljši članek iz peresa Jova Banjanina, ki zaključuje svoja izvajanja takole:

»Borba med srbsko in hrvatsko fronto je zelo škodovati državi in najvišjim interesom Jugoslavije. V brezobzirnem spopadu strasti na račun celote mora trpeti veličina domovine. Mno go se je grešilo in se bo še grešilo v naši politično nezavisti sredi toliko nezvestava v vladanju države. Teda ena zabloda ne more nikoli opravičiti druge enak zablode.

Jugoslovenski nacionalisti vedno pozivajo Srbe, Hrvate in Slovence, naj se združijo pod zastavo jugoslovenskega nacionalnega in državnega edinstva. Tudi pod to zastavo se je grešilo, toda njo bodo rehabilitirali pogrski in nemogočnosti separatizma. Srbska in hrvatska fronta sta lahko samo fronti sovraštva in borbe, odprte ali latentne, v najboljšem primeru fronta premirja, nikoli pa iskrenega in trajnega mira. Samo pod jugoslovensko zastavo morejo biti v polni meri zadovoljeni interesi Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Samo jugoslovenstvo more dati moč in silo Jugoslaviji. Samo jugoslovenska fronta more zagotoviti mir in ljubezen, napredek in veličino skupne domovine.

ZENSKA VOLILNA PRAVICA

V svojem notranjopolitičnem uvodniku razpravlja »Hrvatski dnevnik« o obeh srbskih predlogih o volilnem zakonu. O načrtu pravi, da v nekaterih točkah soglašajo z osnutkom volilnega zakona za hrvatski sabor in da ima to prdnost, ker priznava tudi žensko volilno pravico, čeprav le v omejenem obsegu. Volilno pravico naj bi imele namreč samo ženske s fakultetno izobrazbo in ženske s kakim strokovnim znanjem, če samestojno opravljajo službo ali vodijo obrt ter plačujejo davke.

BEOGRAJSKA REVILJA O NAŠIH NEMCIH

Beograjski mesečnik »Ravnopravnost« se bavi s knjigo »Nemstvo v južnovzhodni Evropi«, ki jo je napisal Walter Schneefuss in v kateri trdi, da živi v naši državi 700.000 Nemcev. »Ravnopravnost« vrača to trditve in poudarja, da je v Jugoslaviji po uradni statistiki samo 482.348 Nemcev. Prav tako ni res, da bi bilo v Sloveniji več kakor pa 25.000 Nemcev. Zato ne more nihče za te Nemce zahtevati onih privilegijev, ki so jih imeli nekoč v Avstriji, ker bi to pomenilo zanikanje obstoja Jugoslavije. V bistvu bi to pomenilo zahtevo po nemški upravi v Sloveniji, kakršna je bila v času Avstrije.

Iz Novega Sada poročajo, da je predsedništvo »Kulturbunda« imenovalo Wilija Badla, jurista na zagrebški univerzi, za vodjo nacionalno socialističnega dijaštva v naši državi z nalogo, da organizira vse nemške dijake v Jugoslaviji.

BESEDA O NAVJALCIH CEN

»Hrvatski dnevnik« piše: Čeprav je socialni oddelek banke oblasti potegnil iz minicne stari zakon o pobljanju draginje in so ga »Narodne novine« ponovno objavile, in čeprav so listi nastopili proti podražitvi življenjskih potrebščin, vendar se cene dvigajo v taki meri, da predstavljajo že resno nevarnost. Kakor da so se ljudje vdali usodi. Isto se dogaja izven Hrvatske, kjer je stopila v veljavo nova naredba o pobljanju draginje. Citamo, kako so bile v teh krajih izrečene stroge kazni za lastnike zasebnih avtomobilov, ki so se v prepovedanem času pojavili na ulici, tako ne čitamo nič o kaznovanju navjalecev cen.

Nato govori list o zadevnih razmerah v Zagrebu in pravi: Popolnoma točno je, da tega ni kriva banovina Hrvatske. Ako že v današnjih prilikah ne moremo zložit socialnega položaja našega človeka, moramo skrbeti za to, da se vsaj ne poslabša. Od zdravje in praznega hravatovana nimamo nič. Treba je pokazati z delom solidarnost s narodom in njegovo usodo.

30.000 SADNIH DREVES V SPOMIN NA USTANOVITEV BANOVINE HRVATSKE

Ban dr. Ivan Subašić je izdal odlok, po katerem se bo razdelilo brezplačno 30.000 sadik iz vzornega posestva v Modriču med priključene bosanske žrce Derвента, Gradačca, Brčko, Fočnica in Travnik. Ta sadna drevesa se bodo sadila v spomin na ustanovitev banovine Hrvatske ob priliki lokalnih svečanosti ob javnih cestah, drevoredih, po šolskih vrtovih in občinskih parkih.

NARODNA ČITALNICA V MEDJIMURJU

Čeprav se na merodajnem mestu v Zagrebu že večkrat poudarilo, da prazno hravatovanje ni nič pozitivnega, vendar sledijo po hrvatskih listih še vedno zahteve, ki se zdo sicer malenkostne, vendar pa lahko povzročijo nepotrebna trenja med konservativnimi prebivalci tega ali onega kraja.

Tako zahtevajo n. pr., da se mora odpraviti naziv »Narodna čitalnica« po vseh v Medjimurju in se spremeniti v »Hrvatska čitalnica«, ali pa bo treba združiti te kmetijske čitalnice s šolskimi. Isto zahtevajo od psovkih zborov v Medjimurju. Naj izgine vse — tako pravijo — kar ni hrvatskega na Hrvatskoni!

Vojni cilji Francije

Mirna in svobodna Nemčija poleg svedbene Avstrije, Poljske in Češke

Pariz, 16. dec. br. Generalni komisar za tisk Giraudoux je imel v ameriškem klubu govor o vojnih ciljih Francije. Med drugim je izjavil:

Kot tolmač francoskega naroda moram izraziti njegovo željo, da se dokončno urede odnosi med Francijo in Nemčijo, ko bo prišla prilika za to. Iz Nemčije niso bili pregnani nekateri Nemci, dejansko so iz Nemčije izgnani vsi, ki ljubijo delo, glasbo in umetnost. Če je narod po stoletnih napredkih prisiljen, da se čez noč povrne na svoje izhodišče, tedaj pomeni, da so njegovi voditelji izdali civilizacijo. Zato mora biti v prvi vrsti nemški cilj, da

se nemškemu narodu povrne prava moč in njegova vloga med narodi na svetu. Nemškemu narodu je treba vrniti njegov pravi življenjski prostor in mu nuditi pravo duševno hrano.

»Mein Kampf« je treba nadomestiti z »Mein Frieden«. Mirna Nemčija, to je naš vojni cilj. Svobodna Nemčija poleg svobodne Avstrije, Poljske in Češke! Nemškemu narodu je treba vrniti njegovo zavest, da bo z lastnimi očmi gledal v svet in z lastno pametjo presojal dogajanja na svetu. To je naloga, ki jo bomo izpolnili, in ne bomo prej nehali, dokler ne bo izpolnjena v polni meri.

Živilski trg

Ljubljana, 16. decembra. Bošnja konjunktura se je končno začela tudi na živilskem trgu. Nekaj časa je kazalo, da bodo ljudje letos nekoliko bolj varčevali ob praznikih, zdaj je pa težko reči, ali bo kupčija kaj slabša. V resnici bodo nekateri prisiljeni varčevati, a dovolj je še vedno ljudi, ki lahko dostojno praznujejo. Zato je bilo danes na trgu še precej živahno, zlasti pri perutnini. Skrbne gospodinjice se morajo založiti s perutnino vsaj nekaj dni pred prazniki, da jo lahko še opitajo in lažje izberejo lepše blago.

Ključ draginji smo lahko vsaj zadovoljni, da so se cene v splošnem ustalele. Mrazilica, ki se je lotila nekaterih mestanov, da so se zalagali z živilji, zlasti s kolonialnim blagom, je že začela popuščati, kar nedvomno ni brez vpliva na cene.

Uradne tržne cene v Ljubljani so naslednje:

Govedina I. vrste po 12 do 14 din, II. po 10 do 12 in III. po 8 do 10 din. Teletina je po 14 do 16 din kg I. vrste in po 12 do 14 din II. vrste. Svinjina je po 18 do 20 din kg I. vrste, II. vrste pa po 14 do 16 din. Domačo slanino prodajajo po 16 din, slanino hrvaških prašičev pa po 17 do 18 din. Mast je po 21 do 22 din. Prekajeno meso je zdaj po istih cenah kakor sveže.

Sadje je malo dražje; jabolka prve vrste so po 6 din kg druge in tretje vrste pa po 4 in 3 din. Hruške, ki jih je že zelo malo,

so najcenejše po 7 din, nekoliko slabše pa po 4 do 5 din. Orehova jedra so po 24 do 25 din kg, čeli orehi pa po 8 din. Rozine so po 10 do 18 din kg. — Cene mliečih izdelkov so se ustalele.

Kava je v prodaji na debelo: Portorico po 90, Santos po 70, Rio po 56, prašena I. vrste po 120, II. vrste po 84 in III. po 72. Sladkor v kockah je po 15,5 din, kristalni beli pa po 14 din. Kavana primes velja 19 din kg, riš I. vrste 14 din in II. vrste 9 din. namizno olje 18 do 24 din, jedilno olje 16 do 20 din kg.

Perutnina, ki gre zdaj zelo v denar, se v splošnem ni podražila. Danes je bil trg z njo precej dobro založen. Piscianci so po 16 do 20 din komad živi, zaklani pa po 25 din kg. Žive kokoši po 24 do 32 din, zaklane po 24 din kg. Petelin po 25 do 30 din, zaklan 24 din kg. Druge vrste perutnine je malo naprodaj. Zaklana gos je po 22 do 26 din kg. — Malo so se podražili mlečni izdelki, kar je navaden pojav pred prazniki. Sarovo maslo je po 28 do 34 din, čajno po 34 do 40 in kuhano po 32 do 36 din. Nekoliko so se podražila tudi jajca kakor smo pričakovali, da se bodo; zdaj so po 1,25 do 1,75 din.

Ker zadnje čase ni več naprodaj krompirja na debelo na trgu, se je tem bolj podražil v nadrobni prodaji, in sicer že na 2 din kg. Če pa se bo vreme še izboljšalo, kar je sicer malo verjetno, lahko pričakujemo, da bo na trgu še dovolj krompirja.

Živa slika Prelovčevega skladateljskega dela

„Ljubljanski zvon“ je priredil sroči zanimiv koncert Prelovčevih skladb

Ljubljana, 16. decembra. Kmalu bo leto dni, odkar nas je mnogo prerano zapustil skladatelj Zorko Prelovček. Z zdaj leta svojega življenja je bil skladateljsko izredno ploden. Je že zapušča prvotno harmonizatorno stopnjo svojega skladateljevanja in iskal izraza lastni, izvirni tvornosti. Tu, sredi tega novega poleta je njegovo delo onemoglo in klonilo. Njegovo delo je ostalo na ta način brez izvirne dozoritve, ki je lastna vsaki močni skladateljski osebnosti.

Sročni spominski koncert, ki ga je izvajala pevka družina »Ljubljanskega zvona« v veliki Filharmonični dvorani, je podal Prelovčeve skladateljske bit v sočnem prezu. Na sporedu so bile najzanimivejše stvaritve pokojnega skladatelja. Nekaj jih je bilo celo takih, ki so jih izvajali iz rokopa, torej iz njegove zapuščine.

Prelovčeve skladateljske oblike? Sodim, da je treba iskati izvore njegovega dela v tistem vojnem in povojnem času, ko je slovenski človek sredi gorja in betežnosti, ki ji je bil izpostavljen, prisluhnil narodni pesni in našel v njenih milih, žalnih zvokih tisto opojnoladsko pozabo, ki jo je ravno potreboval. Takta pesem je iskrena, lije iz srca. Ne zahteva nobene komplicirane akordike, njena zgradba je sila enostavna. Čustvo je vse, tematika pa ne pozna posebnih variacij. Vsaka zase učinkuje močno v duhu narodne pesmi. Pri pregledni izvedbi pa se vsiljuje vtis enostavnosti in monotonosti.

Prelovčeve zasluge za naše glasbeno življenje so izredno velike. Poletni zamah naše pevske kulture v dobi po svetovni vojni je dokaj njegovo delo. Organizatorno je ustvaril močna pevstva telesa, izdal neumorno pevski material. Vse svoje sile pa je zlasti posvetil »Ljubljanskemu zvonu« in ga skupno s pokojnim Adamcem potisnil v prve vrste našega tedanjega koncertnega življenja.

A morda njegova največja zasluga za naše glasbeno kulturo življenje tidi v foriranju slovenske narodne pesni in njenega duha v izvirnih ali pa lastnih popevkih, s čimer je močno pripomogel, da skušajo naši skladatelji svoje delo zasidrati v slovenski tradiciji.

Pevska družina »Ljubljanskega zvona«, ki je zadnja leta preživljala nekakšno krizo, si je pod vodstvom pevovodje D. Matule kaj kmalu opomogla. Moški zbor je izbral svoje sile. Svoj najmočnejši register ima v basovskem materialu, ki zveni zelo sočno. Bolj šibko so zasedene višje lege, a tega vprašanja ni mogoče rešiti od danes do jutri in je tu pevovodji dano še obsežno področje organizatornega in vzgojnega delovanja. Bolj zaokrožena je družina ženskega zbora z lepmi, čistim materijalom.

Sporod nam je pred očmi kot rečeno prav živo sliko Prelovčevega skladateljskega dela od njegovih harmonizacij pa do poslednjih skladb (iz rokopske zapuščine), ki že kažejo obrise izvirne invencije in lastne

poti. Prve izvedbe so bile anodi deležne »Vaska bridkosti« in »Pomladi«, oba mešana zbora in »Nad mojimi grobom«, moški zbor. Poslednji utegne izmed teh treh odnesti prvenstvo. Morda je to okolnost pripisati temu, da je Prelovček vobče v moških zborskih močnejši kakor v mešanih. Kakor da se poslednji bolj prilagaja njegovi priprosti tvorni naruri in pa bistvu ponarodele, docela v narodnem duhu ustvarjene skladbe. Najmočnejši vtis izmed mešanih zborskih je zapustila »Ave Maria«, ki so jo pevali »Ljubljanskega zvona« zapeli občuteno v pravem duhu podobnih skladb. Omeniti je treba mehek sopran gđ. Druge Steinerjeve, ki je v tej skladbi prišel do prodorne veljave. V ostalih mešanih zborskih je ponekod motilo, da je nekaj dobrih pevke preveč rnilo v ospredje in prešlo na ta način iz okvira.

Frid. Lupša nam je odpel pet samospelov. Tudi v teh se kaže Prelovčeva bit: priproste stvarce s poudarkom na narodnem napetju, primitivna spremljava brez vsake širše ambicije, narodni ali ponarodni napev naj opravi svoje. Lupša je s svojim zdravim, izkulturnim glasom dal Prelovčevim samospelom kolikor mogoče artistskega bleška in je žel za svoje preprečevalo petje tople aplavze.

Najmočnejše je učinkoval Prelovček s svojimi moškimi zborski. Med temi jih je nekaj umetniško vsestransko dovršenih. »Jaz bi rad rudečih rož«, »Sedem si rož porezala mlc«, »Hisiča pri cest« stojijo na pa že klasični »Dobrodo«. Moški zbor »Ljubljanskega zvona« je v njih dosegel sugestivno stopnjo svojega izraza. »Jaz bi rad rudečih rož« je moral kar ponoviti. Aplavzi so veljali tudi solistu Petrovčiču.

Pevovodja Dore Matul je po Prelovčevu prevzel težko nalogo. Reorganizirano pevsko družino je v razmeroma kratkem času zopet postavil na noge. Huda naloga, ki zahteva mnogo znanja, potrpežljivosti in vztrajnosti. Ni dvoma, da si bo s temi lastnostmi in če ga bo društvo vsestransko podprlo, privzgojil primeren kader odličnih pevcev. Ta je osnova za vsako nadaljno, čisto umetniško delovanje. Če so mnoge področnosti ostale še neizdelane, če za ritmično pravilno sliko posameznih skladb še niso zadale nianse in odtenki, ki umetniki viljavjo šele njen pravi živi blek, bo preje pripisati času, ki je bil vendarle prekratko odmerjen, kakor pa pevovodji samemu, ki kaže globoko razumevanje tudi za tanjši utrip pevskega umetnika. Pravim da je bil prekratko odmerjen čas, ker je treba pevovodji, ki se hoče lotiti kolikaj resnejših stvari, vendarle večletnega sožitja z zborom, preden ga more pritrniti na višino, ki mu leži pred očmi. Da pa bo to mogoče, morda že v kratkem času, je pokazal sročni koncert. Bil je lep, iskren, spominska manifestacija za pok. skladatelja Zorka Prelovča in za njegovo pristno narodno umetnost.

I. K.

Popis vseh moških v Ljubljani

Ljubljana, 16. decembra

Mestno poglavarstvo v Ljubljani je pričelo dostavljati hišne in evidencijske liste za popis vseh v Ljubljani stalno stanujočih moških, rojenih 1920 ali prej. Hišni lastnik, upravitelj ali hišnik naj takoj, ko dobi hišno polo z evidenčnimi listi, izroči v izpolnjen po en evidenčni list vsakemu v hiši stalno stanujočemu moškemu prej navedene starosti. Izpolnjene in podpisane evidencijske liste je treba brez odlašanja takoj vrniti hišnemu lastniku, upravitelju ali hišniku, ki nato vpiše vse osebe, ki so izpolnile in njemu oddale evidencijske liste, v hišno polo, kamor naj se prav tako vsako poleg svojega vpisa lastnoročno podpisje. Pri tem popisu je treba upoštevati tudi vse one v Ljubljani stalno stanujoče moške, čeprav so časno odsotni, bodisi na popotovanjih, v bolnicah, na orožnih vajah ali drugje. Za take osebe naj evidenčne liste izpolnijo njih svoji. Če pa teh ni, naj jih pa izpolni hišni lastnik ali njegov pooblaščenec. Od popisa so izzeti samo aktivni častniki, podčastniki in vojaški pod zastavo, pač pa morajo vojaški uradniki evidencijske liste izpolniti.

Podatke, ki jih potrebuje mestno poglavarstvo za vojilne namene, naj se vpiše natančno, da ne bo treba vabiti strank v urad zaradi dopolnitev. Poleg drugih osebnih podatkov, naj v evidenčnem listu vsakdo natančno navede tudi dan, od kdaj nepretrgoma stanuje v Ljubljani, t. j. bodisi na starom kakor na inkorporiranem ozemlju.

Hišni lastniki, upravitelji ali hišniki naj hišne pole natančno izpolnijo in podpišejo ter s vsemi evidenčnimi listi izročijo organu mestnega poglavarstva, ki se bodo pri njih zglasili po preteku treh dni po dostavi.

Vznemirjena Norveška

Zaradi bližine sovjetskih čet, posebno pa zaradi velikih izgub norveških ladij, ki jih potapljaajo nemške podmornice

Oslo, 16. dec. j. (Havas) »Neue Zürcher Zeitung« poroča o velikih skrbih norveških političnih krogov zaradi najnovejšega razvoja situacije na evropskem severu. Dopisnik lista poroča iz Oslo, da v norveških ofcielnih krogih ne smatrajo za nemogoče da se v nekaj dneh polovijo na severni norveški meji sovjetske vojaške formacije. Takrat se bo videlo, kakšne namere ima sovjetska unija z norveško državo. Ali bo imela do nje prav tako malo ozirom, kakor jih je imela do Finske?

Razen te težke negotovosti položaja na meji so v norveških krogih zelo vznemirjeni tudi zaradi čedalje številnejših izgub, ki jih ima norveško trgovsko brodovje vzdolž norveške obale. Na odločilnih mestih se vprašujejo, če ni kriva teh izgub subverzivna akcija tujih podmornic. Ki sistematično kršijo norveško nevtralnost v

norveških vodah. Incidenti v zadnjem času so norveško ministrstvo za narodno obrambo napotili do tega, da je napravilo v tej smeri preiskavo. Dognalo se je, da se norveške ladije ne potapljaajo zaradi min, marveč zaradi torpedov. Norveška vlada bo zaradi tega energično protestirala v Berlinu.

Posebno žalostno je, da se v norveških teritorialnih vodah potapljaajo tuje nevtalne ladije, kakor se je pred nekaj dnevi zgodilo z nekim grškim tovornim parnikom, ki je vozil tovor železne rude iz Norveške na Holandsko. Katastrofa tega parnika je tipičen primer za preziranje nevtralnostnega zakona, ker je ostala žrtev napada nevtralne ladije na poti iz ene nevtralne luke v drugo nevtrarno luko in potopljena v teritorialnih vodah nevtralne države.

Japonci nočejo nenapadalnega pakta z Moskvo

čprav se odnošaji med obema državama zboljšujejo

Moskva, 16. decembra. AA. (Havas) Včeraj je japonski veleposlanik v Moskvi Togo obiskal Molotova. Po gotovih obvestilih je Molotov sporočil japonskemu veleposlaniku, da je sovjetska vlada pripravljena razpravljati o sklenitvi dolgoročne konvencije o ribolovu na Daljnem vzhodu. Pogajanja se bodo verjetno začela v Moskvi 10. januarja. Na čelu japonske delegacije bo verjetno japonski poslanik v Stockholmu in bivši ravnatelj oddelka za zunanjo trgovino v Tokiu Mačusi-ma.

Ob tej priliki naj bi se razpravljalo tudi o splošni trgovinski pogodbi, ki naj bi bila prva med Japonci in sovjetskimi Rusiji. Trdi se, da Japonci ne zahtevajo klavzule o največji ugodnosti. Zdi se, da se japonsko-sovjetski odnosi zboljšujejo. Sovjetska vlada je že sporočila, da Molotovu, da je pripravljena razpravljati o ureditvi japonsko-sovjetskih odnosov. Vendar pa so Japonci dali vedeti, da niso pripravljeni skleniti pakt o nenapadanju s sovjetskimi Rusijo ter si s tem vezati roke.

Diplomatski odnosi med Londonom in Moskvo ne bodo prekinjeni

Prvi italijanski komentarji — Angleški listi vidijo v zadevi Finske protislovja v zadržanju vlade

Rim, 16. dec. AA. Diplomatski urednik jencije Stefani piše: Po podatkih, ki smo jih dobili iz Londona, izključitev sovjetske Rusije iz Društva narodov ne bo imela za posledico prekinitve diplomatskih odnosov med Londonom in Moskvo.

S tem v zvezi se naglašja, da predlog angleške vlade glede sklenitve trgovinske pogodbe z Moskvo ostane še nadalje v veljavi. Angliji ni na tem, da bi vodila tako politiko, ki bi imela za posledico še večje sodelovanje med sovjetskimi Rusijo in Nemčijo. To stalščke potrjuje tudi to, da Anglija stalno upa, da bo nekega dne tudi Rusija pozvana, da sodeluje pri novi organizaciji Evrope. Iz teh razlogov nekatere angleški listi celo pišejo, da je sklep o izključitvi sovjetske Rusije v sodanji prilikah neprimeren.

Angleški list naglašja, da Finsci ni bila dana taka pomoč, kakršna je bila dana Abešijni in da Finski niso dane garancije, kakršne so bile dane Poljski. Neki londonski listi vidijo v tem protislovje pri

zadržanju angleške vlade.

Vatikan, 16. dec. AA. (Havas) »Osservatore Romano« komentira izključitev sovjetske Rusije iz DN in pravi, da je ta sklep popolnoma na mestu in da je velikega moralnega pomena. Skrajni čas je bil, pravi Vat, da se sovjetski Rusiji preprosto pristop k tej ženevalski ustanovi, ker so njene politične metode uperjene proti civilizaciji. Ta sklep pomeni srečen preokret v orientaciji DN. Brez dvoma je, da bodo od njega imeli korist vsi oni, ki verujejo v možnost plodnega in lojalnega mednarodnega sodelovanja. »Osservatore Romano« opozarja nato na metode, ki se jih poslužuje moskovska vlada ter navede, kaj je sovjetska Rusija napravila, odkar je bila sprejeta v Društvo narodov. Nato odkriva namene sovjetskega imperializma. Naj se nihče ne da motiti, pravi Vat, da bo boljševizem izpremenil svoje direktive po potrebi. Kakor je Moskva dozdaj delala, tako bo delala tudi v bodoče.

Chamberlain na francoskem bojišču

London, 16. dec. AA. Posebni Reuterjev dopisnik poroča s francoskega bojišča: Včeraj je prispeel predsednik vlade Chamberlain na angleški odsek francoskega bojišča, kjer se bo ustavil le malo časa. Chamberlainovo letalo so spremljala angleška bojna letala. Med poletom je bilo vreme zelo hladno in precej megleno. Vrhovni poveljnik angleških čet general Gort je poslal svojega pribočnika, da pozdravi ministrskega predsednika, ki ga je sprejel in pozdravil tudi zastopnik francoskih oblasti.

Pariz, 16. dec. s. (Reuter) Ministrski predsednik Chamberlain, ki je včeraj dospel v Francijo, je kosil v angleškem glavnem stanu v družbi vrhovnega poveljnika angleške vojske lorda Gorta. Nato je Chamberlain pregledal angleške letalske postojanke v Franciji. Danes bo ministrskega predsednika obiskal angleške postojanke na fronti.

Konec 7stoletne zgodovine baltičskih Nemcev

Riga, 16. dec. AA. (DNB) Včeraj se je vkrcalo okoli tisoč oseb na nemško ladijo »Siera Cordoba«. To je zadnja skupina Nemcev, ki zapuščajo Letonsko in se vračajo v staro domovino. S tem transportom je končana velika preselitev nemške narodnostne skupine iz Letonske. V teku zad-

njih 45 dni je bilo iz Letonske preseljeno v Nemčijo 50.000 Nemcev z vso njihovo premično imovino. S to selitvijo se je končala tudi sedemstoletna zgodovina baltičskih Nemcev.

Davek na pretirani dobiček

Bruselj, 16. dec. AA. (Havas) Včeraj je parlament sprejel več finančnih predlogov, med njimi tudi predlog o uvedbi posebnega davka na pretirani dobiček. Ta predlog je bil izglasovan z 58 proti 6 glasovom, šest poslancev pa se je vzdržalo glasovanja. Tako velika večina potrjuje, da v bližnji bodočnosti ni računati na možnost vladne krize.

Izgube angleške mornarice

London, 16. dec. AA. (Havas) Strokovnjak lista »Daily Telegraph« je s statistiko dokazal, da so izgube Anglije na morju mnogo manjše kot so bile med svetovno vojno ob istem času. Izgubili smo, piše strokovnjak, 82 ladij s skupaj okoli 300 tisoč tonami. V januarju l. 1917. smo izgubili 150.000 ton, v tem mesecu leta 1917 pa smo izgubili okoli 350.000 ton.

Borzna poročila

Oslo, 16. dec. Beograd 10. Pariz 9.38. London 17.525. New York 446. — Bruselj 73.75. Milan 22.50. Amsterdam 238.70. Berlin 178.62. Stockholm 106.20. Oslo 101.86. Kopenhagen 86.10. Sofija 5.30.

Baleznica

KOLEAR

DANES: Sobota, 16. decembra: Adela, Albina

JUTRI: Nedelja, 17. decembra: Lazar

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: »Citadela«

KINO SLOGA: Fra Mlavo ob 16. in 19.

Beg na Jadran ob 21.

KINO UNION: Skrivnost gospe Beate

KINO MOSTE: Hridčeva družina in Dobra zemlja

KINO SIKKA: Izgubljena patrola

UMETNOSTNA RAZSTAVA »LADE« v Jankopševem paviljonu, odprta od 9. do 18.

MUZEJSKO DRUŠTVO svedani izredni občni zbor ob 18. v slavnostni dvorani mestnega poglavarstva

DRUŠTVO »SOCA« predavanje ravnatelja Antona Mervika »Laž spremeljevalka, tolažnica in vodnica od rojstva do groba« ob 20.30 v dvorani pri »Levu«

I. BOLGARSKI VEČER s plesom ob 20.30 v Trgovskem domu

GLASBENA ŠOLA »SLOGE« prvi letošnji nastop svojih gojencev »Božič — zima« ob 18. v svoji dvorani (Ljubljanski dvor)

SADJARSKA IN VRTNARSKA PODRUŽNICA občni zbor ob 19.30 v salonu gostilne pri Mraku

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SEDLO

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa

cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62,

Cartus, Moste — Zaloška cesta

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. jutraj mestni zdravnik dr. Gvido Debelak, Tyrševa cesta 62, telefon št. 27-29.

Divod s'ta

Gospod urednik, gotovo se strinjate z menoj, da bi morali biti tudi »kabaretni večeri« vsaj malo duhoviti in kolikor toliko dobro pripravljeni. Taki večeri bi naj bili v razvedrilo občinstva, zlasti še, če se prirejejo pod naslovom: Vse za lažo, da se bode vse smejalo! Toda v Kranju smo imeli priitko slišeti in videti neko skupino ljudi, ki niso poskrbeli za smeh, temveč za jezo in zgražanje. In ljudje so se po pravici zgražali! Tudi kabaretni igralci morajo paziti na lepoto jezika in ne morda skušati doseči uspeh s pačenjem jezika in raznimi geroizmi. Zlasti bi morali paziti na to, da ne govorimo o vrsti drugih pogrešk in sploh na nemogoč starinski program.

Toda resnici na ljubo je treba povedati, da glavni krivci niso bili nastopajoči, temveč je treba pribiti, da je v enaki meri krivo tudi društvo, ki je tej skupini omogočilo nastop, ne da bi poizvedelo, kdo so igralci in kako nastopajo.

Prva predstava v tej sezoni je prerešena, a ostale so na situ še razmere v odhodu gledal. Gospod urednik, kadar bo ste zopet rabili sito, pa vrzite vanj še te razmere, da bo javnost vsaj vedela, kaj je z gledališčem in ali je res, da je treba smatrati »divne« kabaretni večer za otvoritev sezone.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 16. decembra: Tri komedije. Izven.

Znižane cene od 20 din navzdol

Nedelja, 17. decembra: ob 15. uri: George

Dandin. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ob 20. uri: Velika skušnjava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

Ponedeljek, 18. decembra: Stevilka 72.

Red A

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 16. decembra: Gorenjski slavček.

Izven. Slavnostna predstava v proslavo

12. letnice Univerze kralja Aleksandra I.

Nedelja, 17. decembra: ob 15. uri: Pri beo-

dom konjliku. Izven. Znižane cene od 30

din navzdol. Ob 20. uri: Prodana ne-

vesta. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 18. decembra: zaprto

+

Drevi bo v operi slavnostna predstava A. Foersterjeva »Gorenjskega slavčka« v proslavo dvajsetletnice ustanovitve naše univerze. Slavnostno besedo bo imel upravitelj Narodnega gledališča Oton Zupančič. Zasedba bo premierska s Franciom, Ribičem, španovo, Anžlovarjem, Barbičevom, Dolničarjem, Orliom, Zupanom in M. Sančinom. Režija je Zupanova, dirigiral bo kapelnik A. Neffat.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD

16. decembra 1940

Ratoče-Planica 870 m: —4, oblačno, mirno,

10 cm prišča na 10 cm podlage.

Planica-Slatna, 950 m: —5, oblačno mirno,

20 cm prišča na 10 podlage.

Planica-Tamar, 1108 m: —5, oblačno, mirno,

Volna

Svila

Platno

Preproge garnit.

Namizne garnit.

Žepni robci

Ovratne rute

Božična presenečenja
z našim dobrim blagom.

J. C. Mayer, Ljubljana

DNEVNE VESTI

— Novi pomočnik ministra socialne politike. Za novega pomočnika ministra socialne politike in narodnega zdravja je imenovan banski svetnik banovine Hrvaške Gjo-ka Stojanović.

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Alaa Kersnik, Drago Sater, Stanislav Strah, Josip Močnik, vsi iz Ljubljane, Mario Pichler iz Maribora in Ivan Prodnik iz Velenja. Čestitamo!

— Konferenca vseh Delavskih zbornic v Zagrebu. Na pobudo ljubljanske Delavske zbornice je sklicalo centralno tajništvo Delavskih zbornic za 18., 19. in 20. december v Zagrebu konferenco vseh Delavskih zbornic. Na nji se bo obravnavalo vprašanje posebne statistične službe, o delavskih mezdah, o številu zaposlenega delavstva, higijskih pogojih dela, delavskih stanovanjih, umrljivosti delavcev ter socialnih in drugih boleznih. Delavske zbornice hočejo zbrati tudi statistične podatke o gnetnem položaju delavcev in njihovih družin, da bi dobili tako pravo sliko iz prejembe socialne strukture naše države. Konferenci bodo prisostvovali tudi statistiki drugih socialnih ustanov.

— Nagrade hišnim poslom-vlagaletjem. Hranilnica dravske banovine v Ljubljani, prej Kranjska hranilnica, bo tudi letos izdala za božič več nagrad po 200, 100 in 50 din hišnim gospodinjstvom, kuharicam, hišnim služkinjam itd., ki imajo v imenovanu hranilnici vsaj že 6 mesecev vlozene svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se vabijo, da se do vključno 19. decembra t. l. prijavijo pri blagajni hranilnice (Knafjeva ulica št. 9) med poslovnimi urami, od 8. do 12. v dokaz nam predloži hranilno in poselsko knjižico. Kdor teh knjižic ne predloži, ne bo pripuščen k zbiranju nagrad. Zbiranje bo v sredo 20. t. m. popoldne. Gospodinjstvo v gospodariji naj blagovodno na to opozoriti svoje posle. 626n

— Vprašanje železniških zvez z madžarskimi obmejnimi kraji. Prekmurci in medijumski gospodarski krogi so pokrenili akcijo, da se obnove železniške zveze z Madžarsko na obmejni postaji Hodoš-Dolnja Lendava. Tu je železniška proga prekinjena samo nekaj 100 m. Z meročajnega mesta je pa prišel odgovor, da tej želji zaenkrat ni mogoče ugoditi.

— Valilna jarka štajarske kokeši po znani cenil. Kr. banska uprava bo tudi prihodnje spomlad oddajala valilna jarka štajarske kokeši po znani cenil. Valilna jarka bodo nabavljena od najboljših kokeši v rejskih središčih za štajarsko kokeš. Naša domača štajarska kokeš je od strokovnjakov in od rejcev samih priznana kot najboljša kmečka kokeš, ki edina odgovarja našim krajevnim in gospodarskim razmeram. Naročila za valilna jarka zbira občina, kmetijske organizacije in šolska vodstva. To zbiranje naročil traja do 25. januarja l. 1990. Naročniki prispevajo 1 din za valilno jarko. Natančnejša navodila dajejo ustanove, ki naročila sprejemajo.

— Zelo potreben list za sošolstvo in hitarje. V Ljubljani izhaja edinstveni list za pospeševanje hitarstva v naši državi »Sokolski list«, ki ga izdaja mednarodni lutkovni odbor sokolskih šol dravske banovine v Ljubljani. Zdej je izšla dvojna 4. in 5. številka revije, ki jo dobro opremljena in ilustrirana, čeprav še vedno izhaja le tiskografsko. Vsebuje izredno mnogo zanimivih gradiv, posebno praktičnih nasvetov za prireditelje lutkovnih iger. V nadaljevanjih izhaja D. Svetlička lutkovna igra »Jurček gre na Triglav«.

— Poziv udeležencem v obovobilnih bojih v letih 1918-19. Komisija za podeljevanje spominskih odkodovanj vabi udeležence v obovobilnih bojih na naši severni meji v letih 1918-19 ali njihove sivoce, če borci več ne živijo, naj jim prej vložijo prošnje na pristojnih vojnih okrožjih, in sicer z vsemi potrebnimi podatki za podelitev spominskih odkodovanj. — Podatke za sestavljanje prošnje dolo na obinskih uradih v občinah, kjer žive, in na vojnih okrožjih, pa tudi pri Udrugi vojnih dobrovoljcev za obovobilce severnih krajev, Zagreb, Tkalčeva ul. 4 in pri Legiji koroških borov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7-1.

— Nemški novinarji pri trgovinskem ministru. Trgovinski minister dr. Andres je sprejel včerajšega udeleznika »Hamburger Fremdenblatt« dr. Stefana von Müllerja. Spremljal ga je boograjski dopisnik »Münchener neuste Nachrichten« Merd. Minister dr. Andres je sprejel včeraj tudi boograjskega dopisnika »Kölnische Zeitung« Ferdinanda Gruberja.

— Zveza inženjerskih društev kraljevine Jugoslavije je razpisala mesto glavnega urednika lista »Inženjer«. Tako se bo imenoval v bodoče doedanj »Tehnični list«. Rok za vložitev ponudbe je 20. december t. l. Informacije daje tajništvo Udrugi jugoslovenskih inženjerjev in

NAROČNIKOM »SLOVENSKEGA NARODA«

v Zalogu, Podgori, Devici Mariji v Polju, Zgor-
njem Kaliju, Vevčah in Studencu

bomo začeli z 18. decembrom dostavljati naš list na dom po raz-
našalcu. Novi naročniki se lahko naroče na »SLOVENSKEGA NAROD-
pri našem raznašalcu ali pa v naši upravi v Ljubljani, Knafjeva ul. 5.
Mesečna naročnina s dostavo na dom stane samo 12.— din. Naš list
se bo pri našem raznašalcu dobil tudi v kolportaki.

BRILJANTNA KOMEDIJA veselo humorja, izvrstnih dviglov, opojnih naravnih lepot in vroče ljubezni dveh mladih
zaljubljenih src...

PREMIERA DANES OB 21. URI:

V glavnih vlogah: ROLF WANKA, nepozabljeni junak iz filma
»Pater Vojtech«, Lizi Holczuh, Roszi, Csikos, Tibor Halmay.Danes ob 16. in 19. uri ter jutri ob 10.30
popoldne neprekinjeno nadaljkrat: FRA DIAVOLO

BEG NA JADRAN

Vsi naravni posnetki tega krasnega filma so izdelani
v Jugoslaviji — v Dalmaciji od Dubrovnika do Kotora!
KINO SLOGA, tel. 37-80.Odlomek iz življenjskega romana lepe žene, ki so jo pre-
zirali zaradi zagonetnega dogodka v njeni preteklosti...LIL DAGOVER — A. SCHONHALS — SABINE PETERS
JULIA SERDA in drugiPredstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo)
ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO UNION

Tel. 22-21

SKRIVNOST GOSPE BEATE

Po istoimenskem gledališkem komadu A. MULLERJA

Danes ob 8. uri in jutri ob 14.30, 16. in 19. uri dva vefilma naenkrat

Dobra zemlja

Paul Muni

KINO MOSTE

Hudičeva družina

Victor Mac Laglen

—lj V društvu »Soča« drevi 16. t. m. v
dvorani pri »Levu« ob pol 21. bo predaval
ravnatelj meštanske šole v poklju g. An-
ton Mervit. Tema predavanja je: Laš
spremljevalka, tolažnica in vodnica od roj-
stva do groba. Predavanje je šaljivo-resno
in primerno času, v katerem nam je po-
trebna dobra volja in v kateri nam smeh
krepi živce, težko prizadete od vsesplošne
krize človeštva in kulture. Predavatelj bo
skušal dokazati, da nam laž sladi življen-
je, da nam domišljija zida gradove v
oblake in nas tako vsaj začasno odteguje
bridki realnosti. Pri tem nam riše življenje
v takih obirih, kakršne bi radi dali svo-
jemu delu. Vsem poslušalcem pa že v na-
prej: Brez zamere vselej praznike in novo
leto. Na to lepo uro počitka in zabave
vabimo vse Sočane in prijatelje. Vsem je
vstop prost. 6271n.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79

Prekrasen dramatičen češki film

Izgubljena patrola

V glavnih vlogah: Zdr. Stepanek,
Ferd. Hart in drugiPredstave: danes ob 19. uri, jutri ob
3., 5., 7. in 9. uri ter v ponedeljek
ob 19. uri.

Božični spored:

HEIDI — SHIRLEY TEMPLE
in HUMORESKA

Matineja 25. in 26. decembra

POZOR! POZOR!
Obnovljena zvočna aparatura!

—lj Paul Muni v »Dobri zemlji«. Kino
Moste ima zopet dva odlična filma. Kot
prvi film teče grandiozni ep o večni Kini
»Dobra zemlja« (Krk vzhoda), v glavni
vlogi slavni Paul Muni in Luisa Rainer.
Kot drugi film je veliki kriminalni film
po romanu »Hudičeva družina«, v glavni
vlogi Victor Mac Laglen.

—lj Jutri v nedeljo dne 17. decembra je
zlati nedelja. Kupujejo obitstvo ponov-
no in v ljudno prosimo, da izrazi ta dan
za nakup božičnih daril. Ljubljanski tr-
govci so pripravili najpraktičnejše blago
za božična darila. Ponovno opozarjamo
kupujejo obitstvo, da v nedeljo dne 24.
decembra trgov ne bodo odprte. 617—

—lj O akustiki prostora bo predaval dr.
inž. Venčec Koželj v četrtek 21. decembra
ob 20. uri v predavalnici Udrugi in-
ženjerjev na Kongresnem trgu 1-11. (po-
slojše Kazine). K predavanju vabi klub
arhitektov Udrugi jugoslovenskih in-
ženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana.

—lj Sadržajski in vrtnarski podružnica
Ljubljana-mesto ima svoj letošnji redni
občni zbor z običajnim dnevnim redom
dnevi 16. decembra ob pol 20. v salonu
gostilne pri Miraku, Cesta 29. oktobra.
Udeležba je za člane dolžnost.

—lj Mestnim revežem za božič sta da-
vala ga Jozica in g. Jozko Subert ob-
ratovodja kmetične tovarne v Mostah 250
din, a g. Viljem Nemec ravnatelj piv-
varne Union je poslal 500 din poleg svoje
redne socialne dajatve. Ko ta veliki do-
—lj Šentjakovski knjižnica v Ljubljani,
Kongresni trg 7 je izposodila meseca no-
vembra 4759 strankam 14.534 knjig.
Knjižnica posluje vsak delavnik od pol 16.
do pol 20. ure, ob sobotah pa popoldne od
pol 10. do 12. popoldne pa od 15. do pol
20. ure. 628—

—lj Odlični ruski pianist Nikita Maga-
lov bo igral v torek 19. t. m. dela sledečih
skladateljev: Bach, Skriabini, Beethoven,
Chopin in Musorgski. Predvsem opozarja-
mo na Beethovno »Sonato« in Musorgs-
skega »Šlika iz razstave«. Pianist Maga-
lov bo izvajal cel ciklus skladb znamen-
ite ruskega skladatelja. Da je Magalov
v resnici odlični pianist, naj bo v dokaz
tudi to, da je bil več let klavirski spre-
mljevalec enega največjih sodobnih violin-
skih virtuozov Szegetija. Vstopne c. v knji-
garni Glasbene Matice. Cene običajne kon-
certne.

—lj Na ponedeljškem koncertu društva
»Tebor« bo zapela sopranistka Polajnar-
jeva Osterčeva Slavka. Pavčičeva Pa-
dale so evetne sanje in Lajovčevi: Kaj bi
le gledal! Tenorist Gostilja pa Lajovčevi:
Serenada in O, da dekl. Solista spremlja
na klavirju Samo Hubad. Ostale točke
koncertnega sporeda bo izvajal Tabarov
zbor pod vodstvom Janka Čučka. Koncert
bo v mali Filharmonični dvorani ob 20.
v ponedeljek 18. t. m. Predprodaja vstopnic
v knjižarni Glasbene Matice.

—lj V nedeljo ob 11. vodstvo v umetnostni
razstavi LADE. Vodil bo g. akad. slikar
profesor Mirko Šubič. Vabimo k obilni
udeležbi. Lada.

—lj Delavska kulturno društvo »Vza-
jemnost« za razigradom prirediti drevi ob-
20. ur prosvetni večer v novi dvorani So-
kolskega doma v Zg. Šiški.

brotnik mestnih revežev vsak mesec na-
kaše prav znatno vstop Eksekutivni od-
bor Jugoslovenske zavarovalne banke
»Slavije« je na predlog upravnega svet-
nika g. Avgusta Jenka in ravnatelja g.
inž. Majceta daroval 2000 din zavodni za
najbjelejšje v stari kulturni za božični
prijatelj. Mestno poglavarstvo izreka
vsem dobrotnikom najtoplejšje zahvalo s
prošnjo, naj bi se tudi drugi na tako plem-
nit način pripravljali na božične praz-
nike.

—lj Na Jadrane v kino Slogi. Ob-
šinstvo moramo opozoriti na krasen in
izredno zabaven film, ki teče od danes na-

vsem Hrvaškem Zagorju sneg. Ker je pa
precej toplo, je sneg večinoma že skopnel.
Precej snega je zapadlo v Gorskem Ko-
turu, v Delnicah so ga imeli večerj že 20
cm. Iz Crikvenice poročajo, da je pihala
zadnje dni močna burja v vsem Hrvaškem
Primorju in da je tudi snežilo. Avtobusni
in pomorski promet sta bila precej ovirana.

—lj Poškodbe je podlegel. V četrtek
smo poročali, da so pripeljali v ljubljansko
bolnico 53letnega delavca v Siarski zadrugi
v Strazišču pri Kranju, Janeza Bajžija.
Bajžija je na cesti pri Smartnem podri
kmečki voz in je oblezel s hudimi poškod-
bami na glavi in po životu. Še huje pa so
bile notranje poškodbe, ki jim je večerj
popoldne podlegel.

—lj Vreme. Vremenska napoved pravi, da
bo oblačno, smerno hladno vreme, manjše
padavine niso izključene. Večerj je neko-
liko snežilo v Ljubljani, po drugih krajih
pa deževalo. Najvišja temperatura je zna-
šala v Kumboru 14, v Splitu in Dubrovniku
13, na Rabu 12, na Visu 11, v Beogradu
in Sarajevu 5, v Zagrebu 3, v Ljubljani
2.8, v Mariboru 1.2. Davi je kazal ba-
rometer v Ljubljani 764.5, temperatura je
znajala 1.2.

—lj Nesreče. 14letni sin finančnega stra-
žnika, France Grmek iz Kranja je smolil pa-
del pri telovadbi in si zlomil desno roko.
—lj Na cesti je večerj padel šofer Vincenc
Janko iz Ljubljane in se občutno pobil po
glavi. Blagajničarka Angela Spacapan iz
Ljubljane je večerj doma cepila in se ve-
sekala v levo roko. Posestnikova hči
Ivana Zalarjeva iz Bezulja je večerj do-
ma pred hišo tako nesrečno padla, da si
je zlomila levo roko. V bolnico so večerj
prepeljali tudi posestnico Marijo Križaljevo
iz Stare Vrhnice, ki je v gozdu podirala
smreko, pa ji je veča zlomila levo nogo.

—lj Vlomilec filatelista. V Petrovargradu je
bilo vlomljeno v stanovanje zasebne urad-
nice, znane filateliste Margite Drešler.
Zvečer je Drešlerjeva marljivo zbira znam-
ke in ima dragoceno zbirko. Ko se je večerj
v četrtek popoldne vrnila domov, je vsa pre-
senečena opazila, da je bilo v njeno stan-
ovanje vlomljeno. Vlomilec ji je ukradel za
50.000 din znamk ter tri albume. Ker je
bilo vse drugo nedotaknjeno, je jasno,
da je vlomilec sam filatelista.

—lj Čuden vzrok zamude vlaka. Na že-
lezniki postaji v Blinjakem Kutu pri Šiš-
ki si je hotela končati življenje 23-letna
Ema Jelčić iz Požege, ki se je peljala iz
duševne bolnice, od koder je bila odpušče-
na ali pa je morda pobegnila. Njeno namero
so pa opazili in vlak se je ustavil. Ko so
hoteli Jelčičovo dvigniti je zbežala pod vlak,
od koder je niso mogli spraviti nazaj. Lo-
vili so jo mnogi potniki in končno so jo
ujeli. Toda takoj se jim je iztrgala in se
pognala nazaj pod vlak, ki je imel zaradi
trdozatne obupanke celo uro zamude. Kon-
čno so štirje vojaši Jelčičovo zvezali in iz-
ročili železniškemu uslužbencu v Blinjakem
Kutu.

—lj V smrt zaradi prepira s sinom. Ma-
nija samomorov se je prenesla iz mest
tudi na kmete. V banovinsko bolnico v
Bjelovaru so prepeljali večerj 50letno
kmetko Maro Bugarijo iz Hudovljana pri
Bjelovaru. Zastrupila se je z octovo kisa-
lino in zdravilni ji niso mogli rešiti živ-
ljenja. V smrt je šla zaradi prepira s
sinom edincem. Sprla sta se zaradi zemlje.
V Slavoniji Pozege si je za prezevala v
hipni duševni zmedenosti treh kmetica
Ana Klapiš. Izstopila so ji čreva. Prepe-
ljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Iz Ljubljane

—lj Mnogo drv na trgu. Izanci in Polhov-
grajčani so te dni pripeljali na trg mnogo
drv. Kmetje so upali doseči ugodnejše ce-
ne, sprito mile zime drv niso mogli drago
prodati. Kmetovalci so pripravili zlasti v
polhovgrajskih hribih letos izredno velike
lepih bukavih drv, ki so jih bili prišli
sedaj oddati prekupevalcem, ker v Ljub-
ljani ne orodo takov denar, kakor so pri-
čakovali. Razen drv ponujajo kmetje tudi
bukave, ki jih ženske raje kupujejo, saj so
letos izredno poceni. Nek kmetič iz barja
je večerj pripeljal na trg tudi voz sate, ki
jo je za prodal šele popoldne za tri ali štiri
kovače.

Zimsko perilo KARNICNIK Ne-

—lj Božični izlet v Rim, Dubrovnik in
Sarajevo ter v Trst in Gorico. Informac-
je in sporedi v vseh biljetarnicah Putnikah.
625—

—lj Umrli so v Ljubljani ob 8. do 14. t.
m.: Copić Alojzij, 12 dni, sin vajenke,
Uranč Barbara, roj. Pietnar, 77 let, vdova
ključ majstra, Novak Julijana, roj. Sket,
44 let, žena delavca; Weber Angela, roj.
Mahkovec, 38 let, žena višjega poštnega
kontrolorja; Siska Josip, 78 let, sinilni ka-
nonik; Golob Adela, 54 let, učiteljica; Zu-
pan Jozefa, 72 let, kuharica; Richter Ma-
rija, 1/1 leta, hči zasebnega uradnika; No-
vak Franca, 73 let, delavec; Snaj Katarina,
roj. Pavlič, 59 let, upokojenka tob. tov.
Juvan Marija, roj. Pogacar, 60 let, žena
železniškega elektronterja v p.; Borš-
nar Jožef, 89 let, župnik v p.; Černic Ed-
vard, 60 let, zidarski mojster. V ljubljanski
bolnici se umrli: Barbič Jože, 30 let poljski
dinar, Gazice ob. Čerkije pri Krškem,
Čvar Jože, 68 let, Onak, ob. Čeljine pri Ko-
čevju; Križman Cvetka, 2 mesca, hči de-
lavca, Silvnica pri Ljubljani, Zupić Andre-
ja, 3 mesce, hči služitelja fin. direktije;
Rozman Edvard, 36 let, zidarski pomočnik,
Prevalje; Miklavčič Ida, 1 leto, hči klepar-
mojstra, Studence, ob. Stična; Goršek
Ena, 26 let, hči posestnika, Stari grad, ob.
Videm pri Krškem; Reven Alojzij, 25 let,
lik. pom.; Dobrava ob. Trata pri Škofji
Loki; Traven Ana, roj. Jerala, 55 let, žena
hišnika; Kotar Marija, roj. Bevc, 54 let, že-
na delavca, Stari trg; Zupancič Alojzija, 45
let, hči posestnika, Male Pole, ob. Valiki
Gaber pri Litiji, Giuseppeini Lucija, 50 let,
poljska delavka, Podgorica ob. Moravče,
srez Kamnik.

prej v kinu Slogi v premieri »Beg na Ja-
dran« je roman dveh mladih zaljubljen-
cev, ki sta po dolgotrajnih in velikih ovira-
h končno prišla srečno v zakonski
stan. Poleg zabavne vsebine vsebne pa je
odlika tega filma v prekrasnih posnetkih,
ki so vsi izdelani pri nas v Dalmaciji.
Pretežni del filma se godi namreč na pro-
gi od Dubrovnika do Kotora in tako bo do
gledalci filma v deli v filmu poleg naših
najlepših krajev tudi naše ljudi. V glavnih
vlogah te zabavne vsebine bomo sre-
čali simpatičnega Rolfa Wanka, ki
ga ne morejo ljudje pozabiti po njegovi
edinstveni vlogi Pater Vojteha, nato Lizi
Holczuh, Roszi Csikos, komika Ti-
borja Halmaya in druge.
Vsi, ki radi gledajo lepe filme v vse-
bine, s polno humorja in s prelestnimi na-
ravnimi posnetki, bodo našli pri filmu
»Beg na Jadrane« polno zadovoljstva. (—)

—lj Vinska razstava in sejem v Ormo-
žu bo v torek 19. t. m. Otvoritev je ob 9.1.

—lj Lutkovni oder Sokola I na Taboru
uprizeri v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 18.
komično lutkovno igr: »Jurček« — dvorali
zdravniki. Predprodaja vstopnic v nedeljo
od 11. do 12. Ob tej uri lahko tudi tele-
fonično. 630—

—lj Plesna šola na Taboru ma jutri ob
20. redno plesno vajo. 629—

—lj »Silvestrov večer« Lj. zvona. Prijeten
in zabaven kot običajno, bo tudi letos v
hotelu »Metropolis«. Opozarjamo na ta več-
er vse prijatelje in ljubitelje naše pesmi.
631—

—lj Čiščenje je pomagalo. Po zadnji te-
meljiti raciji, pri kateri so policijski orga-
ni polovili okrog 70 sumljivih postopcev,
ki so jih deloma pozapirli, deloma pa jih
poslali v pristojne občine, imajo na poli-
ciji mir. Vse kaže, da je bilo med areti-
racijami več tatvcev, ki so kradli po hišah
perilo in obleko, zlasti kadar so beračli.
Začne dni tudi ni bilo prijavljenih tatvin
koles, ki so jih tudi imeli največ na vesti
brezposelni postopaci.

Kaj pa občinski
uslužbenci?

Škofja Loka, 15. decembra
V dnevnem časopisu smo čitali kako raz-
na stanovska društva, bodisi zasebnih, sa-
moupravnih in državnih namestencev, pri-
reajo razne sestanke ter pošiljajo svoje re-
solucije potom deputacij na vse mogoče
strani in vsem merodajnim faktorjem. Ci-
tali smo nadalje tudi o anketi, ki se je
vršila na banski upravi v Ljubljani med
delodajalci in delojemalci. Vsi ti in drugi
se upravičeno bore za zboljšanje gnetnega
položaja spričo naraščajoče druginje.

A mi občinski uslužbenci? Mar je naš
gnetni položaj res tako rožnat? Obe dru-
štvi obč. uslužbencev, tako za severni kot
za južni del dravske banovine, prosimo, da
pospešita čim prejšnjo strnitev obeh dru-
štev v enotno društvo. Žalostno je, da smo
prav sedaj v najbolj kritičnem času neor-
ganizirani, kar bo imelo dalekosežne posled-
ice za ves naš stan, zlasti pa za nas po-
deželake občinske uslužbence, ki smo tarča
spoditikanj in izigravanj.

Nujno potrebno bi bilo, da se čimprej in
brez odlašanja ustanove v vseh srezih kra-
jevne skupine občinskih uslužbencev, ki naj
bi se brigale in storile vse za zboljšanje
našega položaja, ki daleč zaostaja za onim
zasebnih, banovinskih in državnih uslužben-
cev ter celo navadnih delavcev.

Naši prejemniki, zlasti nas podeželski
obč. uslužbencev, ne dosegaajo niti minimal-
ne mezde, ki je zakonito določena za na-
vadne delavce. Le prestejno naše delovne
ure, ki jih je dnevno 10 do 18 in primer-
jamo jih z našimi prejemki, ki v 80% pri-
merov znašajo od 500.— do 1000.— din me-
sečno. Te plače ne zadostujejo niti za samce.
Kje so pa naše družine? Iz tega je raz-
vidno, da je vprav naš položaj in naš stan
eden najbjelejših.

Ce je kedaj veljal pregovor, tedaj velja
za nas: Pomagaj si sam in Bog ti bo po-
magal. Zato, podeželski tovariši, kakor tu-
ti ostali, na delo in ne strahste se truda
in ne žrtve, ker brez teh ni in ne bo uspeha.

Podeželski obč. uslužbencev

Iz Krškega

—lj Nov grob. Te dni je umrl na Raiki po
vsem splošnem Posavju mami posestnik
Humek Alojz iz Gradišča pri Raiki. Rodil
se je l. 1872. Že mlad je prevzel gospodar-
stvo, ki ga je vodil v zgled vsej okolici.
Njegovo delo v društvih se je začelo že v
zgodnji mladosti. Sodeloval je v sokol-
skem gasilskem in čebelarstvu. Zlasti
v slednjem je bil zelo aktiven in
zlasti prav njemu zahvala, da se je v okoli-
ci Rake razvil v toliki meri čebelarstvo.
Kot član občinske uprave je mnogo sto-
ril za procvit Rake. Prav tako je storil
mnogo za polju prosvete, kjer je kot pred-
sednik krajevnega šolskega odbora dolgo
let deloval. Pogreba se je udeležila velika
mnogočica pokojnikovih prijateljev in
znancev, posebno častno pa so bili zastop-
niki Sokoli, gasilci in lovci. Vremu na-
prednjači in Sokolu blag spomin, šahujo-
či rodbini naše lekreno sozljaje!

—lj Božičnica Kola jugoslovenskih »ater.
Opozarjamo vse starše, da priredi podru-
žnica Kola jugoslovenskih sester v nede-
ljo 17. t. m. običajno božičnico, na kateri
bo obdarovala vse revne deca iz okolice.
Posetite to lepo socialno prireditve.

Inserirajte v »Sl. Narod«!

Kakšen je bil letošnji pridelek

Pridelek krompirja je bil v večini okrajev za polovico manjši kakor lani

Ljubljana, 25. novembra. Po podatkih Kmetijske zbornice so bile v prvih mesecih tega leta vreme in prilike v Sloveniji za kmetijsko pridelavo ugodne. Ozimne so dobile prezimlje, razen v treh okrajih, in sicer v okrajih Gorjani, grad Slovenjgradec in Dravograd, kjer so bile nekaj slabše. Sadno drevje je prezimilo dobro in je obetalo prav obilno letino. Dobro so prestali zimo tudi vinogradi, le v nekaterih nižjih krajih so trte trpele od pakebe v decembru. Manj povoljno je bilo stanje domače živine zaradi pomanjkanja krme.

Od aprila do konca junija so bile vremenske prilike manj povoljne. V aprilu je bilo prevelik padavin, v maju in juniju pa mnogo preveč imeli smo zopet katastrofalne poplave. Tem neugodnim se je pridružila toča z nevihtami, tako da je znašala škoda po ulmah več milijonov. Predolgo deževje je skoraj uničilo letino češenj, zelo prizadelo letino jabolk in trpele so tudi nekatere bolj zgodnje vrste trte. Preobilna količina je ovirala razvoj in rast kmetijskih kultur in sadežev, pomanjkanje sončnih dni pa je oviralo sušenje in spravljajanje krme, škopljenje trsa in sadnega drevja, okopavanje in pletve. V splošnem je na bilo stanje vinogradov povoljno, ker niso nastopile bolezni kakor peronospora in oltidi, rdeči in črni palež pa nista povzročila pomembne škode.

Tudi v juliju in do konca septembra vremenske prilike niso bile povoljne. V juliju in avgustu je nastopila precej huda suša, ki je škodovala razvoju in rasti poz-

nih sadežev. Pridelek druge košnje je bil ponekod zmanjšan, drugod pa ni bil. Pridelek krompirja je bil v večini: srezov se je zmanjšal, trpela pa sta tudi koruza in ajda.

Pridelek žit kakor pšenice, rži, ječmene je na splošno prav dober, nekaj slabši je pridelek ovsa. Pridelek koruze in prosa je srednji, zelo slab je pridelek ajde.

Pridelek krompirja je v večini okrajev za polovico manjši od lanskega. Zelo slab je pridelek fižola. Pridelek detelj je srednji, zelo slab je pridelek krme s travnikov. Pridelek jabolk je srednji, prav dober so obrodile hruške, zelo obilen je tudi pridelek češenj in dober je pridelek orehov. Za izvoz imamo na razpolago nekako 1800 vagonov jabolk, a smo do sedaj izvozili samo 744 vagonov.

Kakovost vina je letos boljše od lanske. Kjer ni bilo kužnih bolezni, je bilo stanje živinoreje povoljno. Silnava in parkljevka sta se razširili po vseh okrajih, razen po lendavskem. Skupno je bilo okuženih v 136 občinah 4884 živali, največ v črnomljskem (1389), ljubljanskem, novomeškem in logaškem okraju. V 12 okrajih bolezni se razširja. Poginilo je 112 glav živine.

Da se živinska kuga vedno znova zanaša v Slovenijo so krivi trgovci z živino, ki gonijo živali iz sosednje države in se ne bojejo pokoriti odredbi o zatiranju kuge. Krivi pa so tudi živinorejci, ki prikrivajo kugo ali nočejo ovdeti onih, ki gonijo živino iz Hrvaške v naše kraje. Malo je

upanja, da bo kuga popolnoma prenehala ker se je začela v sosednji banovini množiti in se je začela v trgovci in prekupčevalci živino ter trgovci z obojelo živino sproti zanašati v Slovenijo. Gospodarska škoda zaradi silnave in parkljevke se ne da natančno prebrati, najmanjša cenitev pa bo okrog 4 milijone din.

Glede prehrane je stanje v Sloveniji slabo, ker bo posebno v štajerskih in dolinskih okrajih in v Prekmurju zelo primanjlovala krma. Kakovost goveje živine se je pa na splošno zboljšala, razen v Prekmurju, kjer je kakovost slabša zaradi stalnega primanjlovanja dobre krme.

Stanje svinjereje je povoljno. Manj povoljno je stanje konjereje glede kakovosti, ker vedno primanjkuje prvovrstnih plemenitih živali, to je žrebec in plemenitih kobil. Vzrok leži v tem, da se precej mlade živine odprda v inozemstvo.

Stanje prometa s hmeljem je sledeče: Rastlina je dobro prezimila, vendar je tudi hmelj trpel zaradi moke, pozneje pa zaradi suše. Zaradi suše se je zorenje kobil zavleklo in se je obiranje začelo šele od 10. avgusta dalje, na splošno pa šele 20. avgusta. Letošnji pridelek hmelja se ceni na okoli 18.000 stotov. Kakovost prideleka je prav tako dobra tako glede oblike kakor glede barve ter glede arome. Ob koncu avgusta se je pričel nakup predvsem na ameriški račun. V početku so plačevali 35 din, pozneje pa 40 din za kg, vendar le za boljše in najboljše blago.

V šiški pri možu, ki od-kriva usodo po planetih

Prepričan je, da se je mogoče izogniti v življenju vsaj najhujšemu zlu in razočaranju

Ljubljana, 16. decembra. Cedeje več je ljudi tudi pri nas, ki se zanesajo na napovedi astrologov prav tako kot na vremenske napovedi. Zaradi tega so zadovoljni vsi astrologi, ki tu pa tam obiščejo Ljubljano, se nastanijo v hotelih in sprejemajo stranke. Pred sobami teh gostov je vedno gneča, tudi ljubljanci, zlasti pa ljubljankinje bi radi vedele, kaj jim je usoda namenila na tem božjem svetu. Ljubljana pa ima astrologa, ki ga lahko imenujemo »domačega« astrologa, ker je naše gore list. Stanuje v šiški v Srbski ulici št. 13. Tega moža, ki odkriva usodo, sem nedavno obiskal ter ga pobaral, kako je po njegovem mnenju prav za prav za astrologijo, hiromantijo in grafologijo, kako dela, kaj nam je usoda naklonila za bodoča leta.

Domači astrolog Blaž Koller je sedel za mizo, na kateri so bili že izdelani horoskopi in horoskopi v delu. Obdajajo tega moža, ki odkriva usodo po planetih, astrološke knjige, astronomski zemljevidi, tabele. Vse kaže, da živi Blaž Koller z dušo in telesom za okultne vede.

Moje astrološko delo, je počasi razlagal Blaž Koller, se omejuje na horoskopski, ki razlagajo kozmične vplive na posameznike. Sprejemem le toliko dela, kolikor ga morem opraviti sam, ker morem odgovarjati le za svoje delo. Političnih in drugih problemov s stališča astrologije za zdaj ne študiram, ker se pečam za astrologijo šele 12 let, za študij prej omenjenih problemov pa je potrebno veliko izkušenj in sodelovanje več astrologov in obsežno vsestransko znanje.

Večina ljudi, ki pridejo k meni, bi radi izvedeli natančno, kaj bodo v bodoče doživeli. V tem pogledu ni nalaga vest, posebno previdnost, kajti s takimi odkritji, v kolikor so mogoči po konstataciji planetov v osebnem horoskopu, se ljudje ne-akomo udajo v usodo. Zaradi tega se mi zdi najbolj pošteno, da razberem iz osebnega horoskopa osebnostne vrline in slabosti ter gošta opozorim, v kateri smeri uspešnostovanja bo po vsej verjetnosti uspel kaj mora opustiti, katerim službam se ne sme prepustiti, itd. S pomočjo horoskopa mu torej nakazem pot, po kateri naj hodi, da bo uspel ali si vsaj prihrani huda razočaranja.

Posten astrolog ima najmanj deset let pripravljalnega dela za seboj. Poznati mora najprvo samega sebe po svojem horoskopu, šele potem mu je mogoče z okultistično svetilko posvetiti v usodo drugih.

Zanimalo me je, kako se je seznanil z astrologijo.

Blaž Koller mi je povedal, da je bil rojen v Mežicki dolini. V mladosti je bil bolehen fant, ki je le s težavo opravljal naporno delo na polju in v gozdu s starejšimi brati. Ko mu je bilo 14 let, je moral pod zemljo v svinčen rudnik. S šestnajstim letom je šel po svetu s trebiškom za kruhom. Imel je smolo, da ni dobil primerne zaposlitve. Nekaj ga je pa vedno gnalo h knjigam, in sicer k okultnim in verskim knjigam. Prekupil ga je začela tudi politika. Prekupil je nauke enajstih veroizpovedi. V vseh je našel zdravo jedro, končno pa se je odločil ostati pri naukih, katere mu je dajala mati, pri katoliških desetih božjih zapovedih. Prekupil je vse štiri evangelije, a življenja le ni doural, niti samim seboj je dvomil, z razklopo dušo je hodil po svetu, sam sebe je iskal in se je z izobraževanjem in samovzgojo naposled našel. Politiki je dal za vedno slovo. Horoskop mu je pokazal dobro in slabo, ki mu je bilo usojeno, preteklosti ni mogel več popraviti, začel pa je zavestno kovati svojo usodo za bodočnost. Astrologijo je spoznal trideset let prepozno, v kolikor bi njemu samemu lahko služila, toda dovolj zgodaj, da lahko pomaga z astrološkimi diagnozami drugim, zlasti mlajšim ljudem, ki imajo življenje pred seboj.

Danes sem prepričan, je rekel domači astrolog, da se je mogoče izogniti v življenju vsaj najhujšemu zlu in razočaranju s pomočjo — horoskopa.

Beseda je nanesla na astrološke napovedi v svetovnem dogajanju. Blaž Koller mi je pokazal astrološko literaturo, ki piše o teh problemih. Napovedi astrologov za več let naprej so se presenetljivo uresničile. Blaž Koller se strinja z mnenji tistih astrologov, ki napovedujejo pričetek novega razdobja v razvoju človeštva v l. 1962. Videli sem horoskop za to leto. Nenavadne konstatacije se stvorijo tega leta. Človeštvo bo po astroloških pravih tega leta začelo živeti v znamenju vodnarja, začela se bo duhovna doba človeštva.

Do l. 1962 se bo torej svet umiril in začel živeti v življenju. Kaj bo pa v letih do usodnega l. 1962? Po hudih krčih in zavladanju diktatorjev se bo šele pričela boljše doba za človeštvo. Kako si astrologi razlagajo začetek nove dobe s l. 1962 bomo obrazložili v posebnem članku, objavili bomo tudi napovedi dogodkov v vseh državah za prihodnje leto.

Kadilci hočejo imeti tobak toda ne takega, kakršnega morajo kaditi zdaj,

Ljubljana, 15. decembra. Pa ne več takega kakor nam ga nudi zadnje mesece ljubljanska tobačna tovarna, marveč takega, ki bi ga lahko povprečen kadilec in povprečna kadilka brez hvale in brez kritike prenašala. Ne ponašamo se pri nas, da bi bili vsa ta leta kakorkoli razvijeni z dobrimi vrstami, akoravt smo imeli in še imamo raznovrstna poimenovanja cigaretam, ki pa jih je bilo in jih je celo preveč!

Kaj koristiti imeti toliko nazivov kot n. pr. »Bled, Drava, Drina, Jadran, Karadordje, Kosovo, Morava, Mirjana, Neretva, Strumica, Sumadija, Vardar in Zeta, torej cel tucat vrst, če pa je po večini tako ona kakor druga enega in istega tobaka, le da je razlika med eno skupino vrst in drugo skupino ta, da so nekatere vrste lužene menda na sladkornotrsnem lužilu, dočim so druge vrste lužene na žveplenem lužilu. Imam okus do cigaret, luženih na sladkornotrsnem lužilu in nasprotno ne prenesem onih od žveplenega lužila, ker le-te poslednje imajo kisli okus, a poleg tega povzročajo ščeganje in grglj in pljuči. Pri ščeganju grla se pojavi prav lahko tudi kašeljček.

V inozemstvu mnogi kritizirajo tiste naše vrste tobaka, ki je pripravljeno na žveplenem lužilu in ga seveda odklanjajo, tako n. pr. v Italiji, kjer nimajo običaja lužiti na žveplenem lužilu.

Kakovost tobaka v cigaretah je slaba. Ugotavljam, da dalj časa »tako v eni kakor v drugi vrsti, smrdivo travico, ki pa je zanjo izraz travica v resnici premil, kajti reči bi se smelo kratkomočno travica, ki si-

cer tudi je huda trava, ki nam jemlje voljo po večjem uživanju taiste, ker človek mora pa že nekoliko poznati meje, do katerih se sme prepustiti taki travi, ker mu sicer napravi učinek, ki pušča posledice v telesnih organih, tako na primer v želodcu ali pa v krvi, kar je seveda s povečanim utripom srca, ki se zlasti občuti takrat, ko je čas spanja.

Pa ne smete misliti, da je to kritika kadilca začetnika ali pa starega strastnega kadilca. Ne, sem le bolj srednje vrste pogosten kadilec, ki je kdaj pa kdaj izvohal tako med domačimi vrstami kaj dobrega, boljsega, pa tudi slabšega.

Tudi pri nas je bilo svoj čas kaj dobrega, a le nekaj časa. Tako smo imeli letos spomlad kar več mesecev dobre Drina cigarete, tako da si boljših v svoji skromnosti nismo mogli želeči. Ali ta dobrota je trajala žal le kake 3 ali 4 mesece, potem pa je jenjala. Zakaž, to bo pa menda še vedela nemopolna uprava. Te Drina cigarete so se lahko kosale po svojem dobrem okusu tudi s boljšimi oosiroma dražjimi vrstami in drznim si reči da so bile za moj okus boljše od Jadran ali Kosovo cigaret.

Imeli smo tudi kako vrsto in ne le eno samo, marveč imeli smo jih več, ki so se po svoji kakovosti razlikovale od drugih. Zadržne čase pa kar ena in ista trava, brez vsake razlike, le da je drugačen nasiv in pa kvečjemu nekoliko drugačna dimenzija oosiroma porcije te slabe trave.

Ne pomaga ni, ako kupiš namesto kakor doslej resimo kako dražjo cigareto, n. pr. Kosovo, Strumica ali pa celo Jadran, vse to ni niti za spoznanje boljše od dose-

danje Drine, ki je kot rečeno, postala slaba trava. Na na žveplenem lužilu močene iz delke se ne sklicujem toliko, ker teh moje grlo in usta ne preneseta, pač pa moram obsejati vse one, na sladkornotrsnem lužilu močene, ker te imajo grenak okus, smrdiv dim in pa seveda, huda trava je imela še vedno temno barvo.

Ni ga in ga ni več onega lepo rumenega tobaka, ki ga je bilo kadilcu vselej pogledati, užitek poduhati. Ko si ga poduhal, si mislil, da vdihavaš najboljše med, a če poduhalš sedanje izdelke, se ti zdi, da so le še samo senca onega lepega medenega vonja, ki te je tolažil nekdanj.

Prejinja leta smo dobili po dvakrat na leto izdane tako zvane izlošbene cigarete, ki so se prodajale ob vselejmihi in ene od teh dveh vrst, Drina, so bile nekaj let za res dober tobak, dočim za žveplane, kakor že prej rečeno, nikoli nisem imel okusa, a tudi mi niso nikoli prišle tudi glede na njih šibek okus, ker te, tako zvane »Vardare« so pač preslabe, trajale pa so izlošbene Drina kot dobre, vse do sed pred 2 ali 3 leti, ko so se tudi te spremenile iz dobrega v navadno slabo blago, tako da si jih lahko primerjal z navadno Drino in menda eno leto še celo navadno Drino zapostavil. To je bilo menda pred 2 letoma, ko so bile takratne Drina tako močnega tobaka, da so celo preslabe jake kot sicer običajno močnega Neretva.

Torej le nikar komentirajte davkoplačevalca slepiti s celim ducatov vrst cigaret, ko pa so vendar po kakovosti tobaka ene in iste vrste. Kaj bi ne bilo dovolj izdelovati recimo le 3 ali 4 oznake poimenovanja, a bi se pri teh lahko naredile 2 ali pa celo 3 različne velikostne porcije?

Prepričan sem, da bodo merodajni činitelji storili nekaj, kar bo napravilo do zmanjševanja državnim financam dohodkov.

Jim pa prav gotovo ne more biti mnenje državljanov davkoplačevalcev — deveta briga. To naj si vzamemo merodajni gospodje malo bolj k srcu in priznajo naj, da so kadilci zato tu, da se jim nudi za njihove pare enakovreden predmet, ali pa naj gre, če gospodje tako mislijo, ves naš tobak za izvoz, sami pa ostanim brez njega, saj s takim kakor je sedanjim, moramo itak prenehati, ako nočemo, da si pokvarimo zdravje.

Imel sem nedavno priliko dobiti v roke tudi komad tako zvanega boljsega izdelka »diplomatske cigarete«, ki sem jo z vso radovednostjo poskusil, a na žalost ugotovil prav isto vrsto tobaka, kakor ga imajo druge povprečne cigarete, ki so po 45, 70, 80 ali 90 par. Za take diplomatske cigarete gospodim, ki vedre in oblačijo, prav gotovo ne zavidam, a se mi zdi čudno, da ne pridejo v zadržjo, kadar ponudijo gostom kaj takega pod nos.

Počitniška kolonija na Rakitni

Ljubljana, 16. decembra. Šolska politična v Ljubljani prireja že več let o božiču počitniške kolonije s smučarskim tečajem za šolske mladino na Rakitni. Kdor je kdaj preživel božične praznike na Rakitni, kjer solnce tako prijetno greje tudi pozimi, ko je Ljubljana skrita v vlažni megli, in kjer najdejo smučarji toliko užitka kakor le v vlažnih planinskih legah, ne bo nikdar pozabil Rakitne. Zato so se tudi počitnice o božiču na Rakitni tako priljubile. Posebno uместno je, da bo prirejena počitniška kolonija od teh praznikov, ko bodo šolske počitnice sproti dalje. Mladina se bo lahko krepila na svežem zraku pod zdravniškim nadzorom skoraj pol meseca, da bo potem tem lažje prenašala nevspešnosti zime v Ljubljani.

Počitniška kolonija s smučarskim tečajem na Rakitni se bo letos začela 27. t. m. in trajala bo 12 dni, do vključno 7. januarja. Skupno bodo sprejeli 50 udeležencev. Nekaj mest za revnejše bo brezplačnih, premožnejši pa bodo morali plačati 320 din, kar je še vedno precej poceni za 12 dni. Vsi prostori v domu bodo dobro kurjeni. Mladina bo prejemala dobro in sadno hrano. Smučsko nadzorstvo bo poverjeno akademiku Dobovniku, smučanja pa bo mladino učil učitelj Triller, ki je absolutni poseben tečaj za poučevanje otrok v smučanju. Na počitniški koloniji bodo sprostili za otroke še 3 sestre in sestranci. Šolska politična bo sprejemala prošnje še nekaj dni. Sprejeti bodo dijaki in dijakinje v starosti od 7 let, dekleta do 15, fantje pa do 16 let.

V ceni 320 din je vračunan tudi prevoz na Rakitno in nazaj.

Še o svetokrižkem okraju

Ljubljana, 16. decembra. Poleg uresničenja lepših zamislj, ki jih je v četrtkovem Slovenskem Narodnem svetokrižkem okraju, bi bilo nujno potrebo tudi nekaj ukreniti, da se prepreči nemoten smrad, ki se širi od šezmškega podvosa na šmartinski cesti pa tja gori do Sv. Križa.

Tovarna za kije ne spada v ta okoliš, ali pa jo je treba preurediti tako, da ne bo okuževala vse okolice. Prevažanje gnilih kosti in odpadkov v kolodvoru v tovarno je svojevrstna posebnost, ki je mogoča le v Ljubljani. Pa tudi velikanski roji gnusnih muh, ki jih je zlasti v poletnih mesecih polna vna tamkajšnja okolica, gotovo ne pospešujejo zdravlja.

Bilo je v tem pogledu še nešteto pritož od strani domačinov kakor tudi tujcev, a

... za sokolskim praporom Akademija Sokola Ljubljana-Vič

Ljubljana, 15. decembra. V korist božičnice revne sokolske dece je priredil viški Sokol v nedeljo popoldne v dvorani sokolskega doma telovadno akademijo, ki je dosegla krasen uspeh. Udeležba je bila kolikorotnik sadovoljiva, vendar smo pričakovali od ljubljanskih sokolskih društev, ki so bila vsa pravdočasno vabljeni, da nas bodo posetila v čim večjem številu. Toda z izjemo nekaterih bratov in sester so našli na gluha ušesa in si bomo to za bodoče dobro zapomnili.

Krasno akademijo je otvoril sokolski pevski zbor, ki je pod taktirko brata Albin Lajovca ubranil zapel »Dvigimo srce« in »Narodni zbor«, ob tistem odobranju gledalcev. Brat Broni Battelino je zatem sanosno recital Ganglov »Prvi decembra«, nakar je šestorica naraščajnikov skladno opravila proste vaje. Potem je nastopil spet sokolski pevski zbor, ki je krasno zapel Juvancevi »Pročanje« in »Spomin na zimski večer in Adamčev »Šel sem po zelenem travniku«, ki so zbudili pri občinstvu viharno odobravlje. Ženska deca je nato ljubko izvedla vaje s lokli, nakar je moška deca strumno opravila proste vaje za leto 1940. Jako so ugajale simbolične proste vaje po koroski narodni »Gor čez jezero«, ki so izvale pri gledalcih viharne ovacije mladim telovadkam. Šest zastavnih bratov v klasičnih grških dresih je nato odlično izvedlo simbolične proste vaje.

Delo domžalskega Sokola

Kakor vsako leto, je tudi letos domžalski Sokol proslavil svoj sokolski in narodni praznik — 1. december, zelo dostojno. Domžalci so popolnoma napolnili sokolsko telovadnico, tako, da pri tako polni dvorani še dolgo nismo proslavljali našega zedinjenja. Zdi se nam, da preprosto človek bolj sluti in bolj čuti resnost teh časov, kakor marsikateri izobraževanec. Preprosto ljudstvo dobro ve, da je pravi bratski spozrazum v tem, da vsi stojimo neomajno na braniku jugoslovenske misli, ki nam je dala našo svobodo, in ki nam omogoča ohraniti jo tudi v teh razburkanih časih.

Ob pol osemih večer je brat starosta Skok otvoril slavnostno sejo, na kateri se je izvršila prevedba in zaprisega članstva ter naraščaja. Po zaprisegi je brat svetar nagovoril novo zaprisežene člane, ter jim razložil pomen sokolske prirege na 1. decembra. Po nagovoru se je pričela slavnostna akademija, na kateri so nastopili vsi sokolski oddelki. V splošnem so bile vaje dobro izvajane, le člani naraščajniki so posvetili premalo pozornosti pripravi za takšen nastop. Zelo učinkovit in dobro odigran je bil prizor »Na Kosovem«. Vsi trije: sestra Lularjeva, sestra Deutschmanova kakor tudi brat Kirher, so nam predstavili resnične slike in podobe bratov Srbov v dobi, ko so se borili za svobodo naš vseh. Zelo učinkovita je bila v prizoru dodatna molitev »Majke«, ki jo je odigrala sestra Lularjeva. Po končanem sporedu je občinstvo v zadovoljstvu zapustilo dvorano, v prepričanju, da je hotenje sokolstva časa najbolj odgovarjajoče.

Dne 5. t. m. je naše sokolsko društvo priredilo miklavževanje za deca, na katerem so bili obdarovani vsi mladi in revni sokolski bratje in sestre. Pred prihodom Miklavža je bila čajanka za vse deca. Po čajanki je bil kratak prizorček in brat svetar je izpregovoril nekaj primernih besed deci in staršem.

Vsem onim sestram in bratom, ki so pripomogli s svojim požrtvovalnim delom, kakor tudi vsem onim sestram in bratom ter prijateljem sokolstva, ki so s svojimi znatnimi darovi pripomogli, da smo izvršili to lepo namero, v kateri se je pokazala prava bratska ljubezen do naših bodnih sester in bratov, se prav lepo, iskreno in bratsko zahvaljujemo. V zalogo in zadoščenje za vse darove pa naj bo darovalcem radost revnih Sokolčev in njihovih staršev.

Dramatski odsek pa pripravila uprizoritev Piskoteve »Velike skušnjave«.

Sokol v Dol. Toplicah marljivo deluje

Sokolsko društvo v Dol. Toplicah kljub vsem oviram in nasprotovanju številnih nasprotnikov prav pridno deluje, zavedajoč se svojega kulturnega poslanstva in važnosti državljanstva in nacionalne vzgoje svojega članstva.

Na slovesen način je v slavnostno okraseni dvorani sokolskega doma prostavilo svoj sokolski in državni praznik narodnega zedinjenja, pri katerem je sodelovalo vse društvo ter domači tamburaški zbor. Resnost in dostojnost, s katero so vsi navzoči sledili posameznim točkam sporeda, priča, kako sokolstvo pojmuje važnost praznika 1. decembra in kako globoko pojmuje svojo nalogo. Prava sokolska vagoja narodnostnega in državljanstva čuta se ponaša pri izvrševanju največjih, dani večkrat največjih državljanstinskih dolžnosti, katere člani toplickega sokolskega društva z največjo dostojnostjo in vso potrebno resnostjo in verno disciplino vsi. To so zlasti pomeni ob sedanjem položju na osovane vaje na katere so bili malone vsi poravnani, in jim mora biti njihova resnost in discipliniranost in trdnost v ponos in v vlagi mnogim, mnogim drugim.

Povsem pohvalno moramo omeniti, da so bile Dol. Toplice pred praznikom o-

dočel še niso nalezla nič. Govorilo se je sicer, da bo tovarna odšla in Ljubljano, toda istočasno, ko je občina začela z gradnjo žal, je dala tudi tovarni za kije dovoljenje, da se razširi. To je nekaj neverjetnega in človek pride nehoti do prepričanja, da na občini ne vidi daleč pred se in da levice na ve, kaj dela deonica.

Se preden pride na dan naša se ureditve tega ali onega okraja, bi si morala biti občina na jasnem, kaj vse je k tej ureditvi potrebno in kaj je treba storiti, da se namršljena ureditve čimprej in čim laže ter ceneje uresniči.

Kaj pomagajo lepi načrti, če se ne opusajo ugodne prilike na njih razmisleženje. Tudi pridobitev sveta za ureditve šol in naprav cest in parkov okrog njih bi bila gotovo lažja in cenejša takoj takrat, ko se je pojavil našrt.

Kratka daljnovodnost odločujočih faktorjev bo tudi tukaj kriva, da bo ostal le našrt velikomestem, šale pa bodo ostale polovičarske, malopnežanske, ljubljanske.

»Olimpijci«, ki so zlasti pri zaključnih skupinah ponovno zbudili nedeljeno priznanje. Po članih je vrsta članic nastopila na dvo-višinski bradji s krasno izvedenimi vajami. Članice niso prav nič zaostajale za vajami, ki so jih nedavno izvajale naše najboljše mednarodne telovadke. Pri sistematičnem vježbanju lahko pričakujemo, da bodo naše članice še lahko zastopale barve našega Sokola na mednarodnih tekmah. Ko so se člani nastopili s prav posrečenimi vajami na bradji, so sledile krasne simbolične skupine naraščajnikov »življenje«, ki so prikazale roבתov, tugo, hrepenenje, šrtve, svobodo, srečo in veselje, enakost in bratstvo. Krasne alegorične slike ob učinkoviti razsvetljavi so dosegle pri občinstvu navdušeno odobravlje. S slovensko himno »Hej Slovanci« je bila zaključena krasna uspeha akademija, ki bi zasluzila, da bi bila dvorana zvrhana do kropa. Vaditajski skokovi zboru, ki nam je priredil v tem mesecu še dve uspehi akademiji naše iskrene čestitke in »Le naprej bratstvo...« Prepričani smo, da bo naše občinstvo v bodoče, ko gre za tako plemenito socialno akcijo napolnilo dvorano do kropa in tako pripravnost s svojim obolusom, da bo božičnica naše revne dece uspeha kar najlepše. Vsem, ki so pokazali razumevanje za našo deca, naša bratska in iskrena zahvala.

šavnega in narodnega zedinjenja slavnostno razsvetljeno. Mučen vsta pa je napravila to, da je osnovna šola tudi pri tej priklki ostala nerazsvetljena, ki bi morala pad v tem primeru prednjačiti z dobrim vzgledom vsem drugim, saj je šola v prvi vrsti vpolikana gojila državljanski čut in ljubezen do domovine in vdanost do kul-ljevske rodine, kar mora ob takih prilikah dati vidnega zunanega izraza. Spominjamo se časov, ko je šola v tem pogledu prednjačila.

Na Miklavžev večer je sokolski Miklavž obiskal sokolsko deca in odrasle ter jim lepo obdaril z darili za prihodno in delo v sokolski telovadnici.

Na praznik dne 8. decembra pa je igral-ska družina ob polni dvorani uprizorila veseloigro v 3 dejanjih »Zakolnici stavkajo«. Igro so vrli igralci z veseljem dobro nastudirali in so za svoje lepo in dobro izvajanje želi obilo smeha in priznanja. Splošna želja je, da se tej prvi letošnji gledališki predstavi kaj kmalu zopet pridruži druga. Verjetno je, da bodo igralci, ki si radi in v veseljem ude, saj se pri tem tudi sami izobražujejo, zopet uprizorili kaj lepega, poučnega in zabavnega.

»Švejk« na sokolskem odru

škotja Loka, 16. decembra. Na praznik zvečer je uprizorila gledališka družina Sokola iz Medvoda v škofji Loki odlično Haškovo komedijo v 14 slikah — »Švejk«, ki je vzbudil v naši javnosti veliko zanimanje. Bratje in sestre iz Medvoda so doživeli rekorden obisk, in so bili prostori Sokolskega doma polni do zadnjega kotička. Igra, v režiji br. Staneta Trampuja je prikazala izredno agnostno mladih, idealnih ljudi, katerih požrtvovalno delovanje vedo ceniti vsi, ki pomagajo novo dobo Sokola v Medvodah. Vsa ali vsaj največja teža igre je slonela na Švejk, ki je bil v odlični posesti in so zato žele njegove kreacije navdušeno ploskanje gledalcev, ki so se izbornu zabavali. Kakor igralce naslovne vloge, so bili dobri tudi drugi sodelujoči. V razsežni igralski družini je naravno, da je nastop nekaterim bolj uspel, drugim manj, kar pa ni moglo motiti onega veselega razpoloženja, ki je zajelo gledalce. Povezanost ni trpela, slike so se vrstile brez nepotrebnih odmorov, nastopanje in zvrščanje je šlo hitro in tako smo v celoti doživeli večer, ki opravičuje upanje, da bodo odlej vsi med loškimi Sokolom in onim v Medvodah še trdnješe.

Gledališka družina s svojimi prav dobrimi sodelavci bo vedno naš ljub in drag gost. Posebno pohvalno naj omenimo izvrstno režijo. Ako še omenimo, da so pri-speji z domačimi igralci mnogi Medvodčani in tudi šlemikarji, smo podali skromno sliko večera, ki je zapustil v nas kar najlepši spomin.

Iz Slovenskih goric

Pomanjkanje živinake soli. Naši kmetje tožijo, da ni mogoče nikjer dobiti živinake soli, niti v večjih krajih z železniškimi vezmi. S tem je naš kmet živinorejec obutno prizadet. Oblastva naj bi poskrbela, da se omogoči nabava soli vsaj večjim krajem, ki so zvezani s železnico.

Reguliranje po vinogradih se sproti pričenja. Vinogradniki so sproti pričeli regulirati vinograde. Svoje vinograde obnavljajo tudi inozemski vinogradniki. Delavci so plačani pri regulaciji po 8 do 12 din na dan, kar je zelo malo, ker morajo skrbeti za hrano sami.

Postani in ostani član Vodniške družine

Urejuje Josip Zupančič // Za „Narodno tiskarno“ Fran Jeron // Za upravo in inseratni del lista Oton Christot // Ysi v Ljubljani